

Memòria anual del Centre de Recuperació de Fauna Silvestre de Menorca, 2020

Març, 2021

Índex

1. Introducció	3
2. Resultats de l'any 2020	9
3. Educació ambiental	34
4. Altres activitats	
4.1. Adaptació a les circumstàncies de la Covid-19	37
4.2. Recollida d'espècies al·lòctones	37
4.3. Recollida de tortugues de terra (<i>Testudo hermanni</i>)	38
4.4. Recollida de tortugues marines (<i>Caretta caretta</i>)	38
4.5. Postes de tortuga babaua a Menorca per primera vegada	40
4.6. Visita als nounats de <i>Caretta caretta</i> a les instal·lacions del LIMIA ...	44
4.7. 2n Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana	45
4.8. Apadrinament d'animals irrecuperables	46
4.9. Difusió	46
5. Memòria econòmica	47
6. Agraïments	49
7. Annex: Equip de treball	51

Memòria anual del Centre de Recuperació de Fauna Silvestre de Menorca 2020

1. Introducció

L'any 1987 el GOB Menorca va començar a atendre fauna silvestre accidentada. Les persones que es trobaven un animal ferit no tenien on adreçar-se, ja que no existia a l'illa cap centre de recuperació ni servei similar. El GOB es va posar en contacte amb veterinaris que de manera voluntària tractaven els animals. Any rere any el nombre d'animals atesos va anar augmentant, fet que va obligar a dotar-nos d'unes instal·lacions adequades on mantenir i rehabilitar els animals rebuts. D'aquesta manera l'any 1998 es van inaugurar les actuals instal·lacions ubicades a la Pedrera de l'Alzina (Fig. 1), un espai cedit per l'associació Líthica.

En aquests anys, han estat més de 7.110 animals els que han passat per mans de l'equip de veterinaris i cuidadors, als que s'hi han d'afegir 15.673 tortugues de terra provinents de captivitat (Fig. 2).

Figura 1. Instal·lacions actuals del Centre de Recuperació de Fauna Silvestre ubicades a la Pedrera de l'Alzina, a Ciutadella.

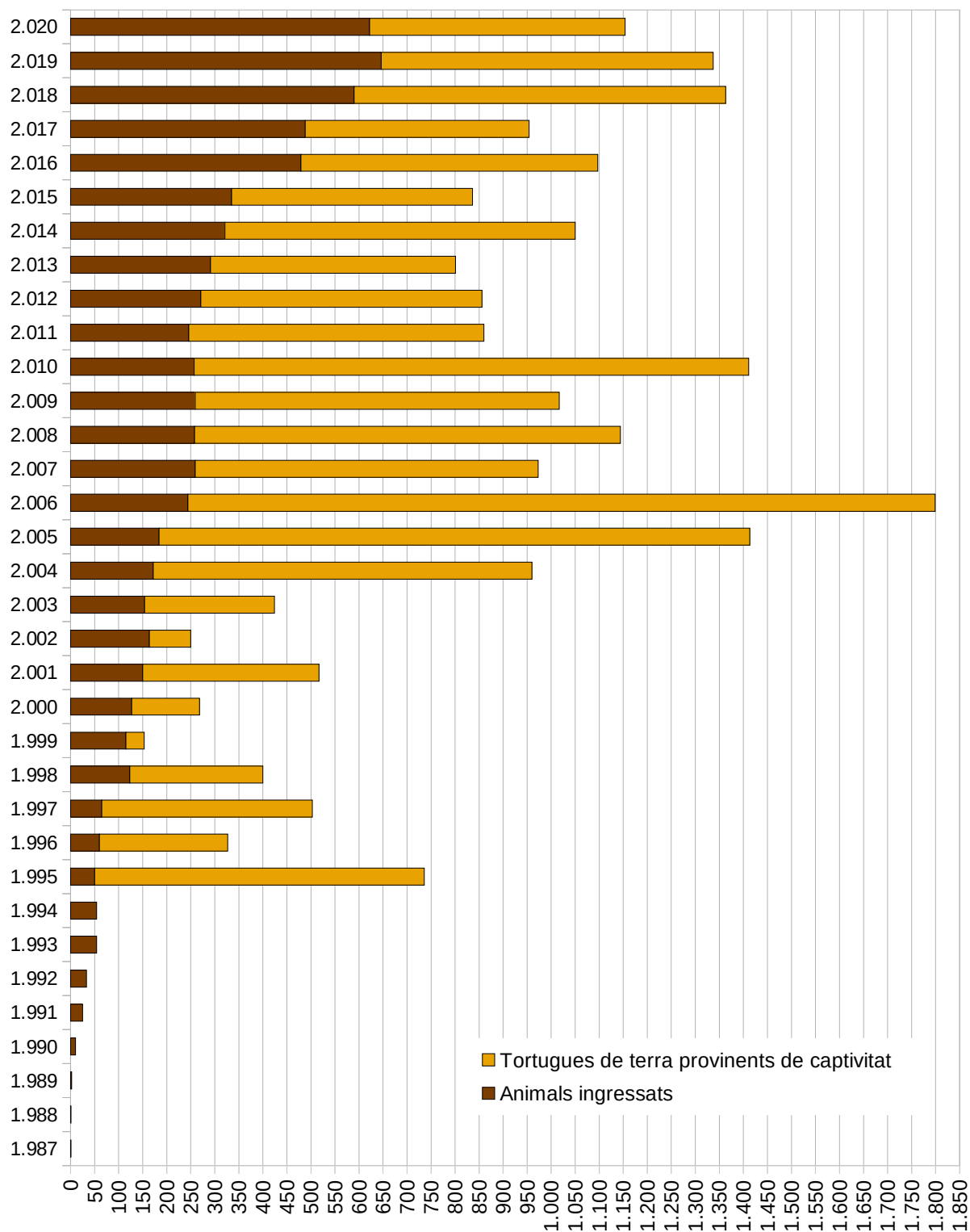

Figura 2. Evolució del nombre total d'animals ingressats des de 1987 fins el 2020.

El Centre de Recuperació no és només una instal·lació que treballa per minvar l'impacte directe de les activitats humanes sobre la fauna, sinó també d'evidenciar aquests impactes amb la idea de trobar-los solució. Així doncs, una de les principals línies d'actuació més importants del Centre de Recuperació és la de l'educació ambiental. Moltes persones, escolars i adultes, han passat pel centre al llarg de la seva història, posant-les en contacte amb la nostra fauna i amb les amenaces que aquesta pateix: carreteres, esteses elèctriques, verins, destrucció de l'hàbitat, contaminació, introducció d'espècies invasores, etc. Molta gent coneix l'existència d'aquest servei, quines són les seves funcions i la importància de recuperar espècies protegides o en perill d'extinció.

La gran dedicació de temps que requereix el servei prestat pel Centre fa que la participació de voluntariat sigui bàsica, i a la vegada és una manera de contactar i compartir amb la societat la responsabilitat de conservar la nostra fauna. Desafortunadament, cal recalcar que la col·laboració ciutadana al llarg del 2020 s'ha vist afectada a conseqüència de la crisi sanitària per la Covid-19, especialment durant els mesos de confinament. Així i tot, durant els mesos posteriors al confinament i dins del que les mesures restrictives han permès, el Centre ha seguit comptant amb l'ajuda de diverses persones voluntàries que han resultat clau per a diverses tasques.

Actualment el Centre de Recuperació funciona gràcies a un conveni de col·laboració amb el Consorci per a la Recuperació de la Fauna de les Illes Balears (COFIB). Aquest conveni ha suposat un punt d'inflexió pel que fa a la situació econòmica del Centre, ja que gràcies a ell i juntament amb l'ajut del Consell Insular de Menorca, la majoria dels ajuntaments i de les aportacions dels particulars, està fent possible que arribem a certa estabilitat financera, la qual és molt necessària per seguir assolint els objectius del servei prestat i per millorar la seva efectivitat.

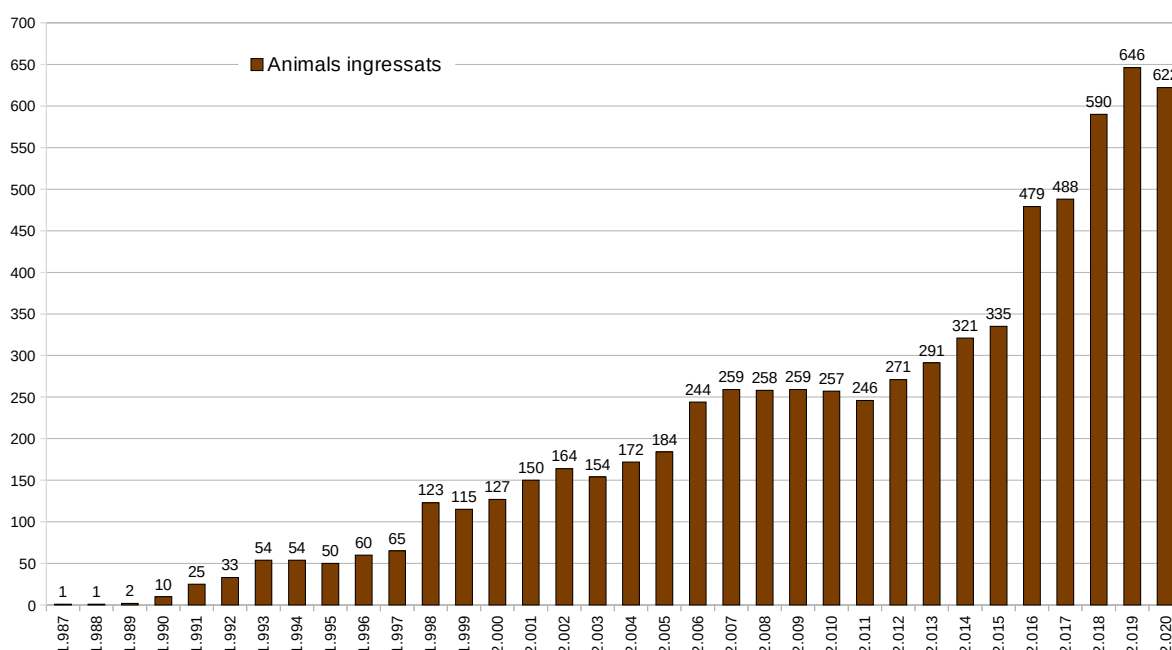

Figura 3. Evolució del nombre total d'animals ingressats, descomptant les tortugues de terra provinents de captivitat, 1987-2020. L'any 1998 van entrar en funcionament les actuals instal·lacions de la Pedrera de s'Alzina.

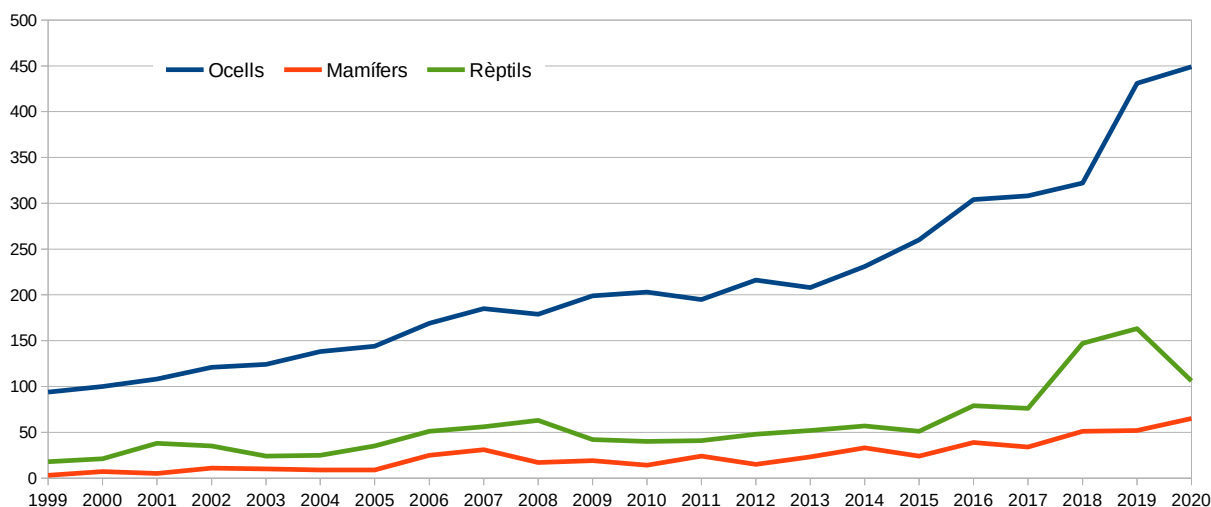

Figura 4. Evolució del nombre total d'animals ingressats i agrupats segons el tipus (ocells, mamífers i rèptils) entre 1999-2020, descomptant les tortugues de terra provinents de captivitat. S'observa un augment progressiu sobretot dels ocells.

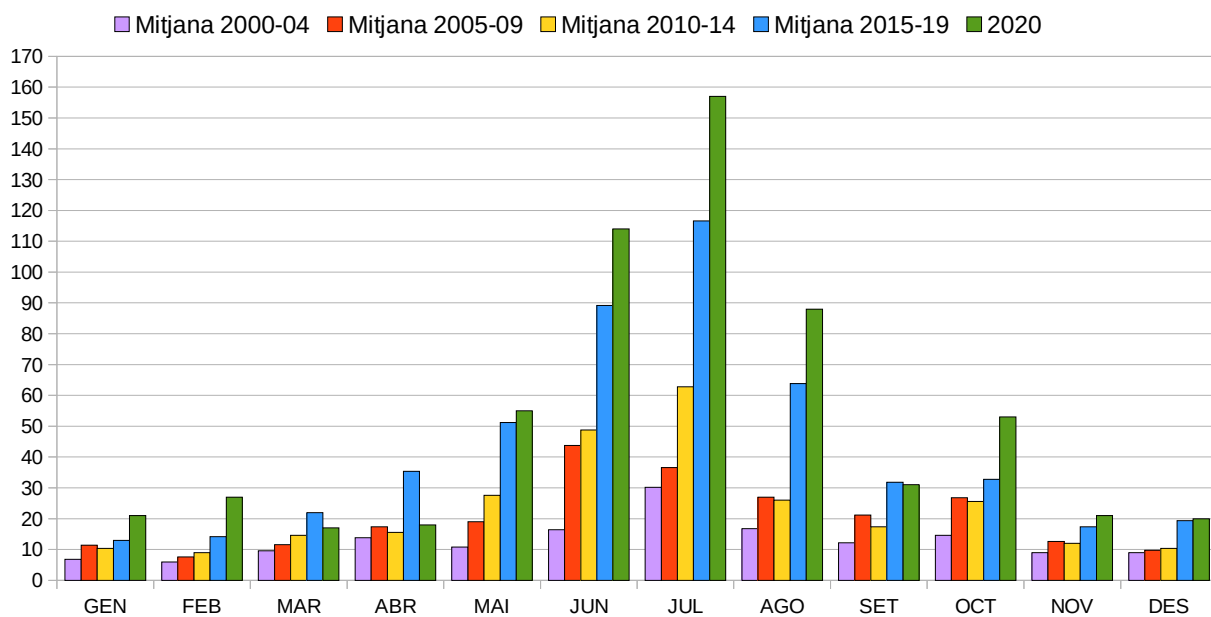

Figura 5. Nombre d'ingressos mensuals durant el 2020 comparat amb les mitjanes anteriors en intervals de 5 anys. No inclou tortugues de terra provinents de captivitat. S'observa una elevada estacionalitat (juny, juliol, agost), deguda sobretot a l'època de cria dels ocells.

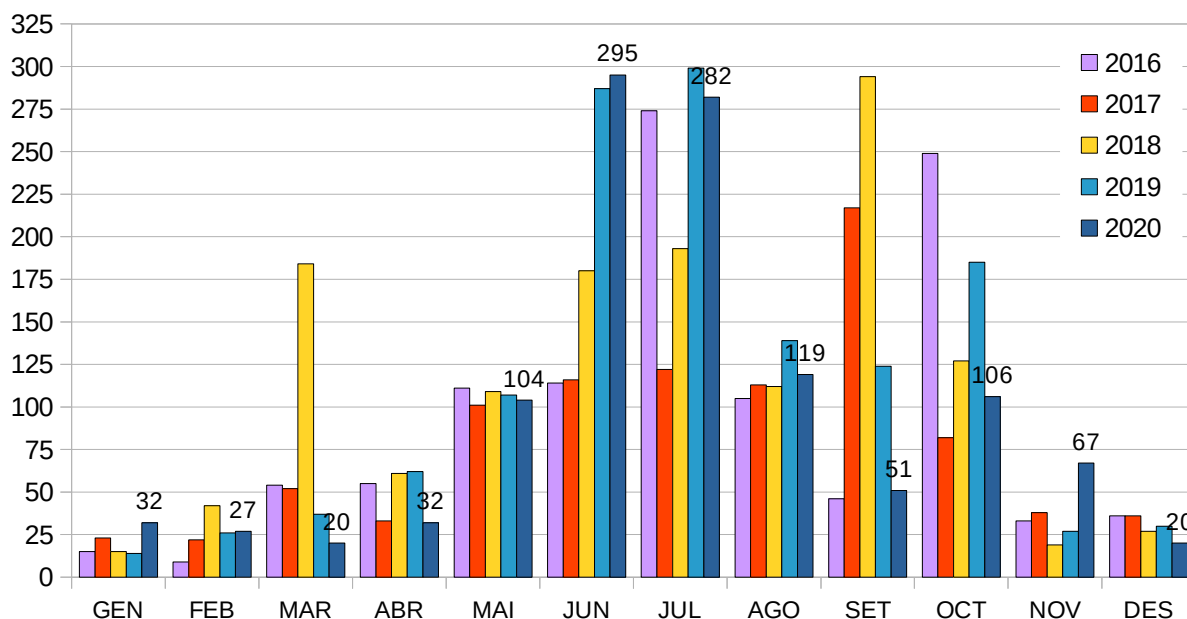

Figura 6. Total d'animals recollits per mesos durant el 2020 comparat amb els quatre anys anteriors. La baixada d'ingressos per als mesos de març i abril del 2020 són atribuïbles als mesos del confinament per la Covid-19.

En resum, al llarg dels anys i fins al 2020, han ingressat al Centre de Recuperació de Fauna Silvestre fins a **22.783** animals. Encara que aparentment la casuística d'ingrés pugui semblar molt diversa, la majoria comparteix un mateix origen comú: l'activitat antròpica, sigui per afectació directa o indirecta, tal com s'observarà al llarg de la memòria.

Cal destacar que mentre la relació d'ingressos de fauna accidentada va incrementant arreu de l'illa amb el transcurs dels anys, l'entrada de tortugues de terra provinents de captivitat oscil·la en funció dels anys (Fig. 7) i del municipi de procedència (Fig. 8).

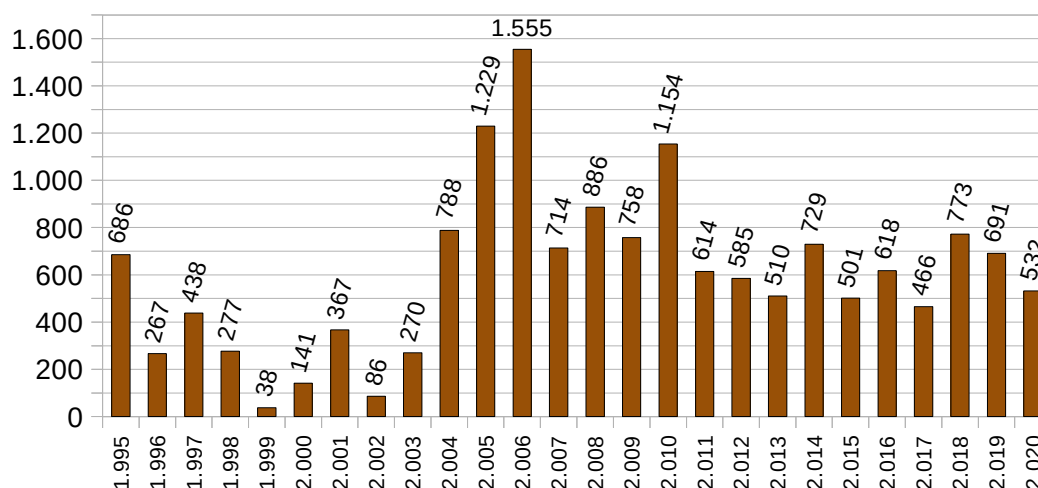

Figura 7. Evolució del nombre total de tortugues provinents de captivitat recollides, 1995-2020.

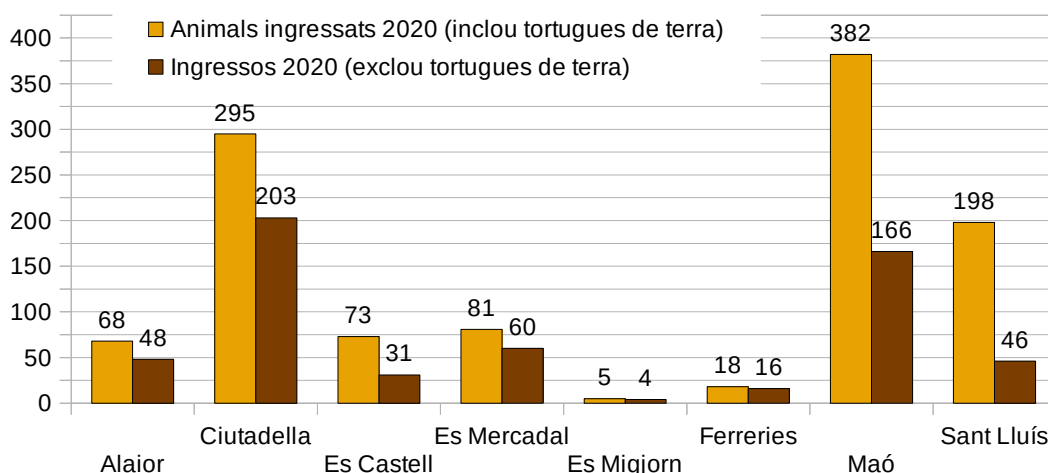

Figura 8. Nombre d'animals recollits per municipi durant 2020.

Amb l'objectiu principal d'agilitzar i gestionar de manera idònia el rescat de la fauna accidentada, a Menorca existeix un protocol d'actuació articulat, el qual no només involucra el Centre de Recuperació de Fauna Silvestre, sinó que també involucra la Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear, el COFIB, els Agents de Medi Ambient del Govern Balear i els diferents cossos policials (SEPRONA, policia nacional, policies municipals i policia portuària) (Fig. 9).

Figura 9. Protocol d'assistència a la fauna a Menorca.

2. Resultats de l'any 2020

L'any 2020 el Centre de Recuperació de Fauna Silvestre de Menorca ha gestionat **1.154 animals**, de 78 espècies diferents (Taula 1). Del total de fauna ingressada, 502 varen ser animals autòctons que requerien assistència veterinària, 51 ingressaren ja morts perquè se'ls practicà una necròpsia, 69 corresponen a fauna exòtica o domèstica i els 532 restants foren tortugues mediterrànies provinents de captivitat.

El percentatge d'alliberament dels animals amb necessitat d'assistència (502) ha estat del 38,8%. Aquest any, a conseqüència de la Covid-19, no s'ha pogut col·laborar en projectes de reintroducció de tortuga mediterrània fora de Menorca. Així doncs, s'han realitzat al llarg de l'any successius alliberaments d'exemplars de tortugues, la majoria de procedència captiva, a diversos punts de Menorca (Fig. 10).

Figura 10. Alliberament d'exemplars de tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*) provinents de captivitat.

Nom popular	Espècie	TOTAL	Nom popular	Espècie	TOTAL
Falcó torter	Accipiter nisus	1	Oronella	Hirundo rustica	3
Boscarla de canyís	Acrocephalus scirpaceus	1	Gavinó	Hydrocoloeus (=Larus) minutus	1
Inseparable de Namibia	Agapornis roseicollis	2	Gavina corsa	Ichthyaeus (=Larus) audouinii	3
Àneda mandarina	Aix galericulata	1	Suís	Ixobrychus minutus	2
Perdiu	Alectoris rufa	1	Capsigrany	Lanius senator	1
Coll blau	Anas platyrhynchos	10	Gavina camagroga	Larus michahellis	34
Ànnera domèstica	Anas platyrhynchos X	1	Tortuga de rierol	Mauremys leprosa	1
Vinjola	Apus apus	51	Abellarol	Merops apiaster	1
Vinjola pàl·lida	Apus pallidus	1	Milà reial	Milvus milvus	8
Agró gris	Ardea cinerea	1	Menjamosques gris	Muscicapa striata	2
Mussol reial	Asio otus	2	Mustel	Mustela nivalis	1
Eriçó	Atelerix algirus	47	Miloca	Neophron percnopterus	1
Esplugabous	Bubulcus ibis	7	Degú	Octodon degus	1
Sibil·lí	Burhinus oedicnemus	16	Oriol	Oriolus oriolus	1
Aligot	Buteo buteo	1	Conill	Oryctolagus cuniculus	3
Ànnera muda	Cairina moschata	2	Mussol	Otus scops	30
Cranc blau	Callinectes sapidus	2	Pardal	Passer domesticus	62
Baldritja grossa	Calonectris diomedea	15	Corb marí	Phalacrocorax aristotelis	1
Enganapastors	Caprimulgus europaeus	4	Corb marí gros	Phalacrocorax carbo	1
Cadenera	Carduelis carduelis	8	Coa-roja de barraca	Phoenicurus ochruros	3
Tortuga marina	Caretta caretta	12	Ull de bou	Phylloscopus collybita	1
Passa-rius camanegre	Charadrius alexandrinus	1	Ratapinyada	Pipistrellus sp.	4
Passa-rius petit	Charadrius dubius	1	Tortuga de panxa vermella de Florida	Pseudemys nelsoni	1
Verderol	Chloris (=Carduelis) chloris	12	Baldritja petita	Puffinus mauretanicus	3
Arpella d'aigua	Circus aeruginosus	1	Espècie no identificada	Sauròpsid no identificat	1
Colom domèstic	Columba livia domestica	15	Cega	Scolopax rusticola	3
Tudó	Columba palumbus	17	Llambritja bec-llarga	Sterna sandvicensis	1
Guàtlera	Coturnix coturnix	3	Tórtora turca	Streptopelia decaocto	20
Cucui	Cuculus canorus	1	Tórtora	Streptopelia turtur	1
Tortuga caixa del sud-est asiàtic	Cuora amboinensis	1	Busqueret de capell	Sylvia atricapilla	1
Vinjolita	Delichon urbicum	7	Busqueret de cap negre	Sylvia melanocephala	4
Rata sarda	Elyomis quecinus	9	Dragó	Tarentola mauritanica	1
Tortuga d'aigua dolça	Emys orbicularis	3	Tortuga de terra	Testudo hermanni	47
Rupit	Erithacus rubecula	2	Tortuga de Florida	Trachemys scripta	40
Falcó	Falco peregrinus	6	Valona	Tringa glareola	1
Xòric	Falco tinnunculus	16	Tord negre	Turdus merula	26
Cadafet	Fratercula arctica	2	Tord blanc	Turdus philomelos	1
Gall/gallina	Gallus gallus	1	Òliba	Tyto alba	12
Soter	Hieraaetus pennatus	6	Puput	Upupa epops	4

Taula 1. Animals atesos per espècies durant el 2020, sense incloure les 532 tortugues procedents de captivitat.

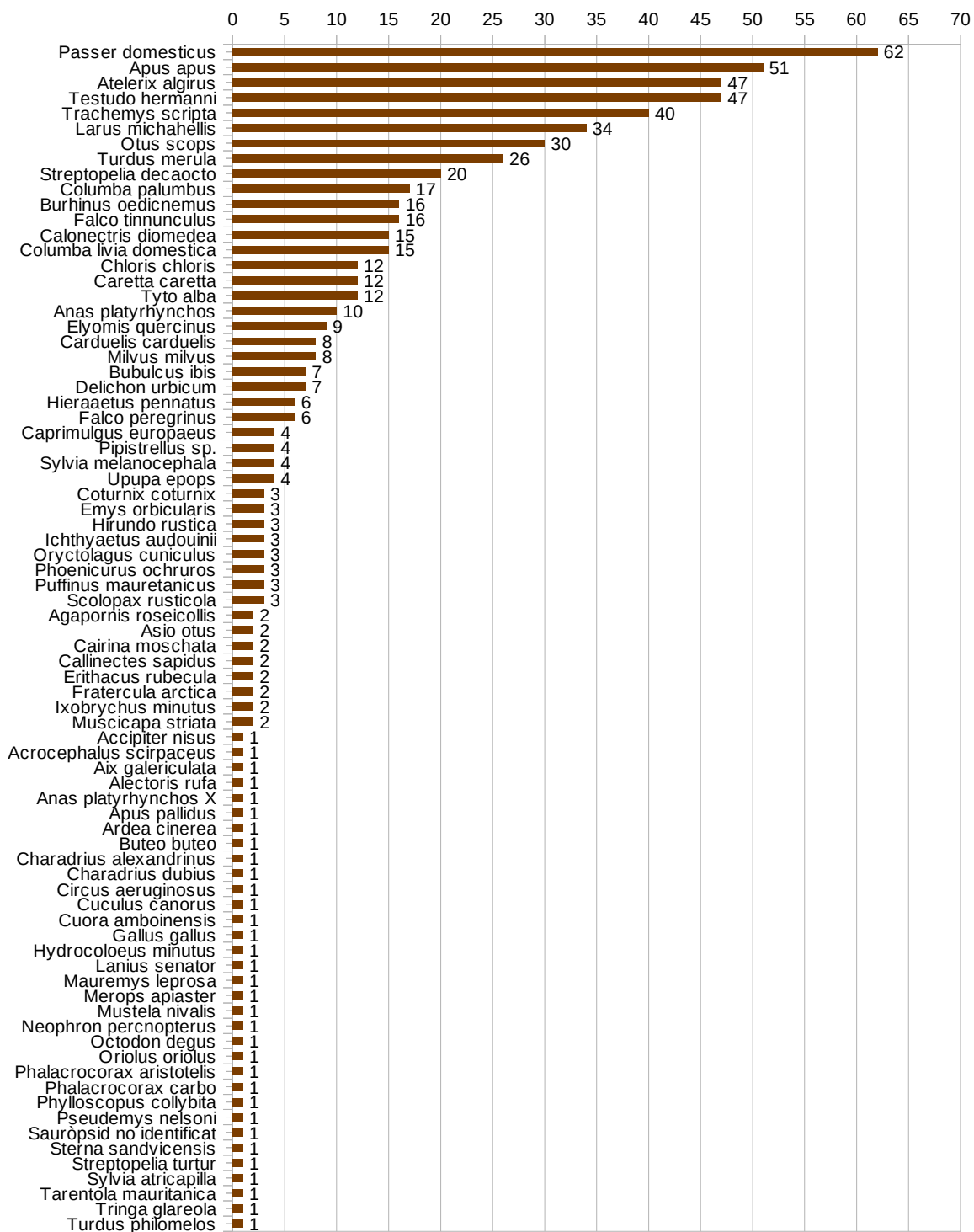

Figura 11. Total d'exemplars i espècies recollides durant el 2020, ordenats per nombre d'ingressos. Exclou tortugues de terra provinents de captivitat.

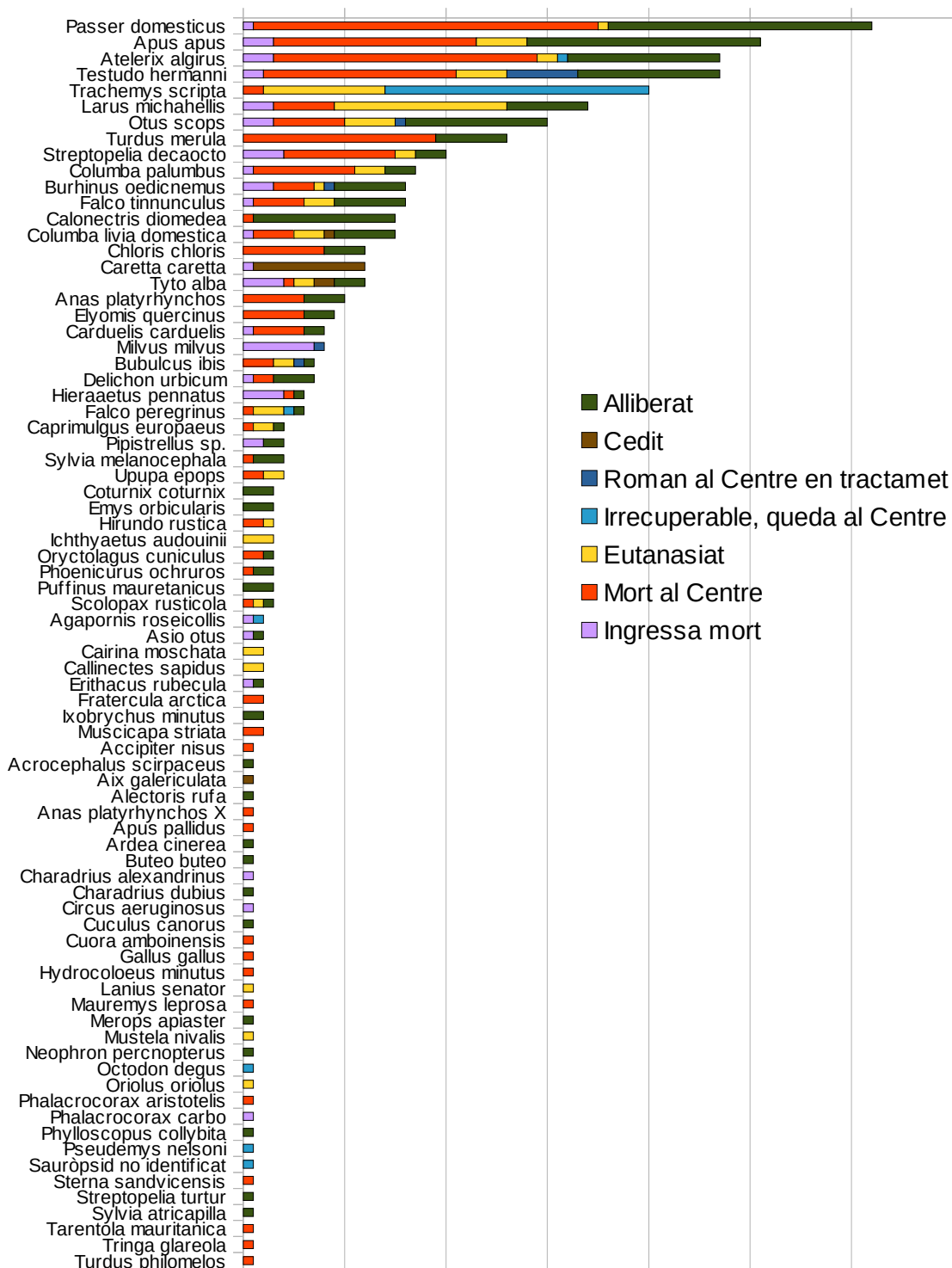

Figura 12. Resultats anuals (1 de gener de 2020 - 31 de desembre de 2020) de tots els exemplars de cada espècie recollits. No es consideren les tortugues provinents de captivitat.

Memòria anual del
Centre de Recuperoació de Fauna Silvestre
de Menorca 2020

Març, 2021

Espècie	Ingressa mort	Mort al Centre	Eutanasiat	Irrecuperabl e queda al Centre	Roman al Centre en tractamet	Cedit	Alliberat	TOTAL
<i>Caretta caretta</i>	1	0	0	0	0	11	0	12
<i>Emys orbicularis</i>	0	0	0	0	0	0	3	3
<i>Tarentola mauritanica</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Testudo hermanni</i>	2	19	5	0	7	0	14	47
RÈPTILS	3	20	5	0	7	11	17	63
<i>Atelerix algirus</i>	3	26	2	1	0	0	15	47
<i>Elyomis quercinus</i>	0	6	0	0	0	0	3	9
<i>Mustela nivalis</i>	0	0	1	0	0	0	0	1
<i>Oryctolagus cuniculus</i>	0	2	0	0	0	0	1	3
MAMÍFERS	3	34	3	1	0	0	19	60
<i>Pipistrellus sp.</i>	2	0	0	0	0	0	2	4
MAMÍFERS RATAPINYADES	2	0	0	0	0	0	2	4
<i>Ardea cinerea</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Bubulcus ibis</i>	0	3	2	0	1	0	1	7
<i>Burhinus oedicephalus</i>	3	4	1	0	1	0	7	16
<i>Charadrius alexandrinus</i>	1	0	0	0	0	0	0	1
<i>Charadrius dubius</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Ixobrychus minutus</i>	0	0	0	0	0	0	2	2
<i>Tringa glareola</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
OCELLS CAMALLARGS	4	8	3	0	2	0	12	29
<i>Calonectris diomedea</i>	0	1	0	0	0	0	14	15
<i>Fratercula arctica</i>	0	2	0	0	0	0	0	2
<i>Hydrocoloeus (=Larus) minutus</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Ichthyophaga (=Larus) audouinii</i>	0	0	3	0	0	0	0	3
<i>Larus michahellis</i>	3	6	17	0	0	0	8	34
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Phalacrocorax carbo</i>	1	0	0	0	0	0	0	1
<i>Puffinus mauretanicus</i>	0	0	0	0	0	0	3	3
<i>Sterna sandvicensis</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
OCELLS MARINS	4	12	20	0	0	0	25	61
<i>Alectoris rufa</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Anas platyrhynchos</i>	0	6	0	0	0	0	4	10
<i>Caprimulgus europaeus</i>	0	1	2	0	0	0	1	4
<i>Columba palumbus</i>	1	10	3	0	0	0	3	17
<i>Coturnix coturnix</i>	0	0	0	0	0	0	3	3
<i>Cuculus canorus</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Lanius senator</i>	0	0	1	0	0	0	0	1
<i>Merops apiaster</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Oriolus oriolus</i>	0	0	1	0	0	0	0	1
<i>Scolopax rusticola</i>	0	1	1	0	0	0	1	3
<i>Streptopelia decaocto</i>	4	11	2	0	0	0	3	20
<i>Streptopelia turtur</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Turdus merula</i>	0	19	0	0	0	0	7	26
<i>Turdus philomelos</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Upupa epops</i>	0	2	2	0	0	0	0	4
OCELLS MITJANS	5	51	12	0	0	0	26	94

Espècie	Ingressa mort	Mort al Centre	Eutanasiat	Irrecuperable, queda al Centre	Roman al Centre en tractamet	Cedit	Alliberat	TOTAL
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Apus apus</i>	3	20	5	0	0	0	23	51
<i>Apus pallidus</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Carduelis carduelis</i>	1	5	0	0	0	0	2	8
<i>Chloris (=Carduelis) chloris</i>	0	8	0	0	0	0	4	12
<i>Delichon urbicum</i>	1	2	0	0	0	0	4	7
<i>Erithacus rubecula</i>	1	0	0	0	0	0	1	2
<i>Hirundo rustica</i>	0	2	1	0	0	0	0	3
<i>Muscicapa striata</i>	0	2	0	0	0	0	0	2
<i>Passer domesticus</i>	1	34	1	0	0	0	26	62
<i>Phoenicurus ochruros</i>	0	1	0	0	0	0	2	3
<i>Phylloscopus collybita</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Sylvia atricapilla</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Sylvia melanocephala</i>	0	1	0	0	0	0	3	4
OCELLS PETITS	7	76	7	0	0	0	68	158
<i>Accipiter nisus</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Hieraaetus pennatus</i>	4	1	0	0	0	0	1	6
<i>Buteo buteo</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Circus aeruginosus</i>	1	0	0	0	0	0	0	1
<i>Falco peregrinus</i>	0	1	3	1	0	0	1	6
<i>Falco tinnunculus</i>	1	5	3	0	0	0	7	16
<i>Milvus milvus</i>	7	0	0	0	0	0	1	8
<i>Neophron percnopterus</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
OCELLS RAPINYAIRES	13	8	6	1	0	0	12	40
<i>Asio otus</i>	1	0	0	0	0	0	1	2
<i>Otus scops</i>	3	7	5	0	1	0	14	30
<i>Tyto alba</i>	4	1	2	0	0	2	3	12
O. RAPINYAIRES NOCTURNS	8	8	7	0	1	2	18	44
TOTALS	49	217	63	2	10	13	199	553

Taula 2. Total d'animals recollits el 2020 (1 gener – 31 desembre) ordenats per grups. No s'inclouen els exemplars exòtics, domèstics ni les tortugues de terra provinents de captivitat.

Espècie	Ingressa mort	Mort al Centre	Eutanasiat	Irrecuperable, queda al Centre	Roman al Centre en tractamet	Cedit	Alliberat	TOTAL
<i>Callinectes sapidus</i>	0	0	2	0	0	0	0	2
<i>Octodon degus</i>	0	0	0	1	0	0	0	1
<i>Agapornis roseicollis</i>	1	0	0	1	0	0	0	2
<i>Aix galericulata</i>	0	0	0	0	0	1	0	1
<i>Anas platyrhynchos</i> X	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Cairina moschata</i>	0	0	2	0	0	0	0	2
<i>Columba livia domestica</i>	1	4	3	0	0	1	6	15
<i>Gallus gallus</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Cuora amboinensis</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Mauremys leprosa</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Pseudemys nelsoni</i>	0	0	0	1	0	0	0	1
<i>Sauròpdis no identificat</i>	0	0	0	1	0	0	0	1
<i>Trachemys scripta elegans</i>	0	0	12	24	0	0	0	36
<i>Trachemys scripta scripta</i>	0	0	0	2	0	0	0	2
<i>Trachemys scripta sp</i>	0	2	0	0	0	0	0	2
EXÒTICS I DOMÈSTICS	2	10	19	30	0	2	6	69

Taula 3. Totalitat d'animals exòtics i domèstics recollits durant el 2020.

Figura 13. Sauròpsid d'espècie no identificada apareguda dins una capsa de plàtans procedents de les Illes Canàries.

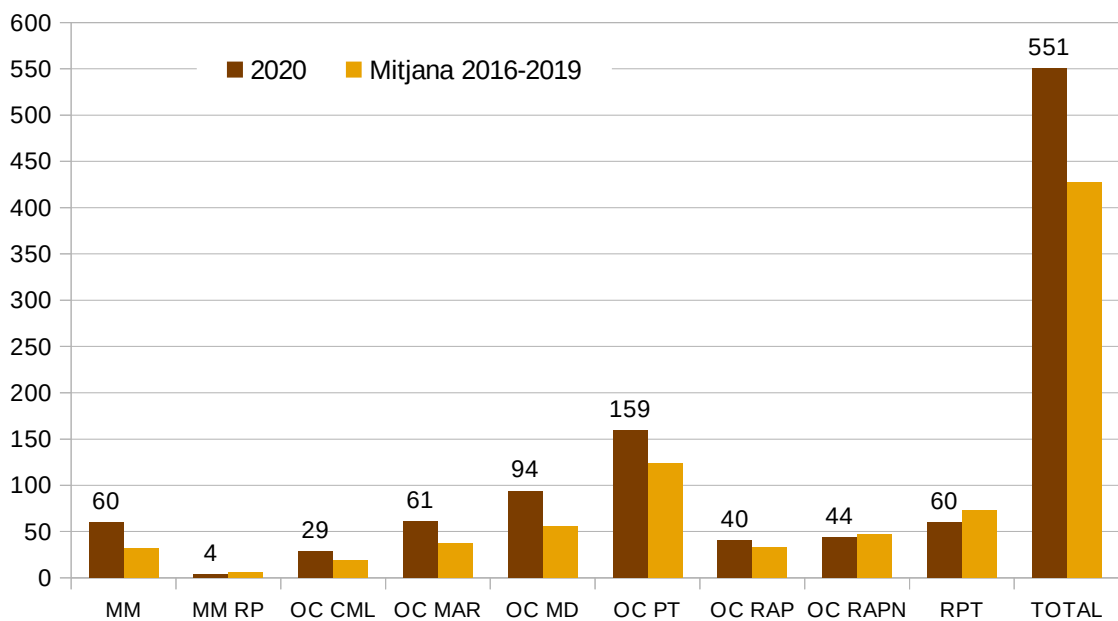

Figura 14. Nombre d'animals ingressats durant el 2020 agrupats per tipus, comparat amb la mitjana dels 4 anys anteriors. MM: mamífers, MM RP: ratapinyades, OC CML: ocells camallargs, OC MAR: ocells marins, OC MD: ocells de mida mitjana, OC PT: ocells petits, OC RAP: rapinyaires diürns, OC RAPN: rapinyaires nocturns, RPT: rèptils. Excloses les espècies exòtiques, domèstiques i les tortugues de terra provinents de captivitat.

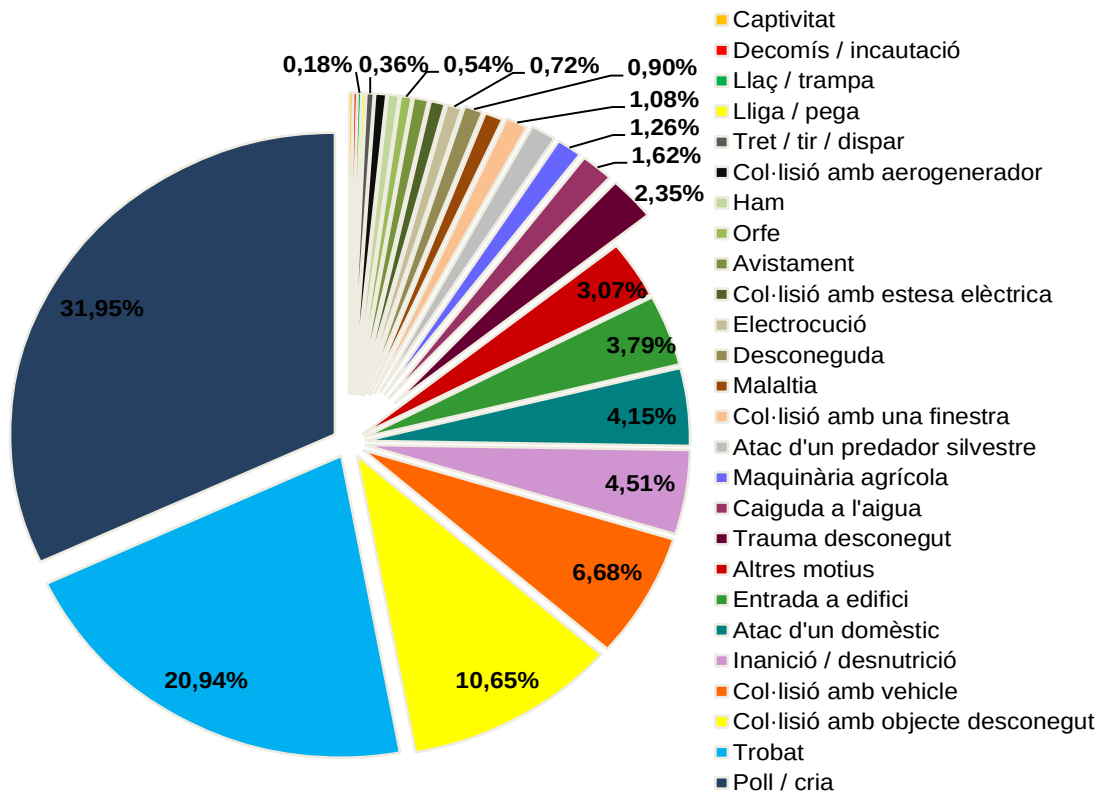

Figura 15. Causes d'ingrés durant el 2020, sense tenir en compte les tortugues provinents de captivitat, ni les espècies exòtiques, ni domèstiques.

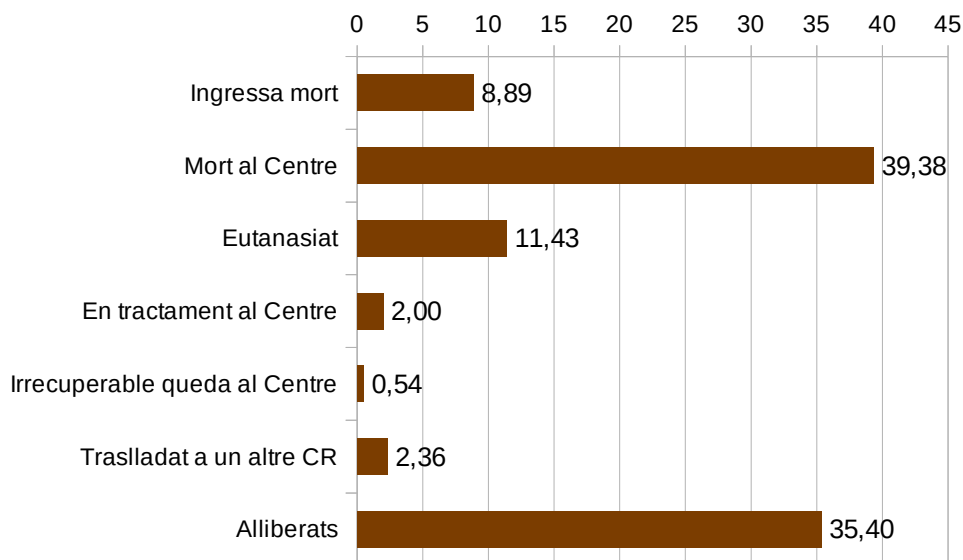

Figura 16. Gràfica de resultats del 2020 (1 de gener - 31 de desembre) sense tenir en compte espècies exòtiques, ni domèstiques ni tortugues provinents de captivitat.

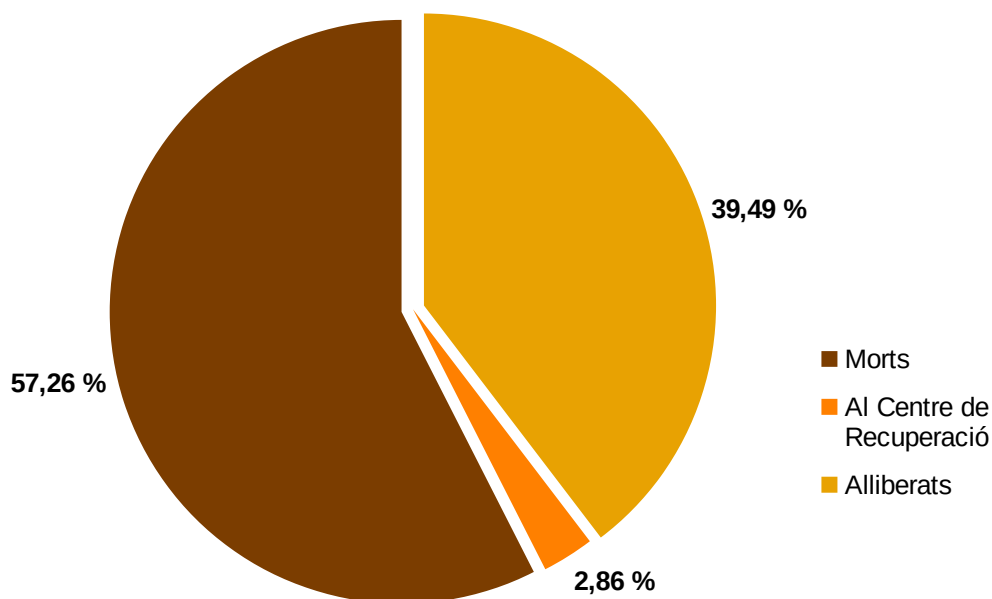

Figura 17. Resultats agrupats del 2020. No s'han tingut en compte les espècies exòtiques, les domèstiques, les tortugues de terra provinents de captivitat, els trasllats a un altre centre ni ingressos de cadàvers.

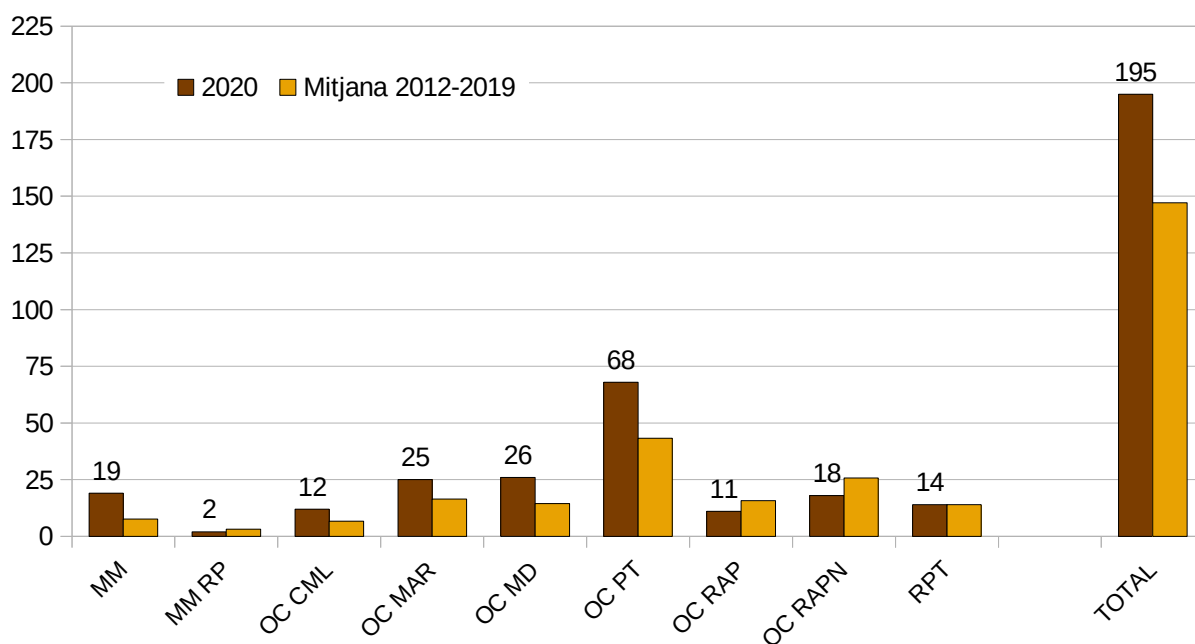

Figura 18. Nombre d'animals alliberats durant 2020, agrupats en diferents tipus, comparat amb la mitjana dels anys anteriors. MM: mamífers, MM RP: ratapinyades, OC CML: ocells camallargs, OC MAR: ocells marins, OC MD: ocells de mida mitjana, OC PT: ocells petits, OC RAP: rapinyaires diürns, OC RAPN: rapinyaires nocturns, RPT: rèptils. No inclou ni tortugues provinents de captivitat, ni espècies exòtiques o domèstiques.

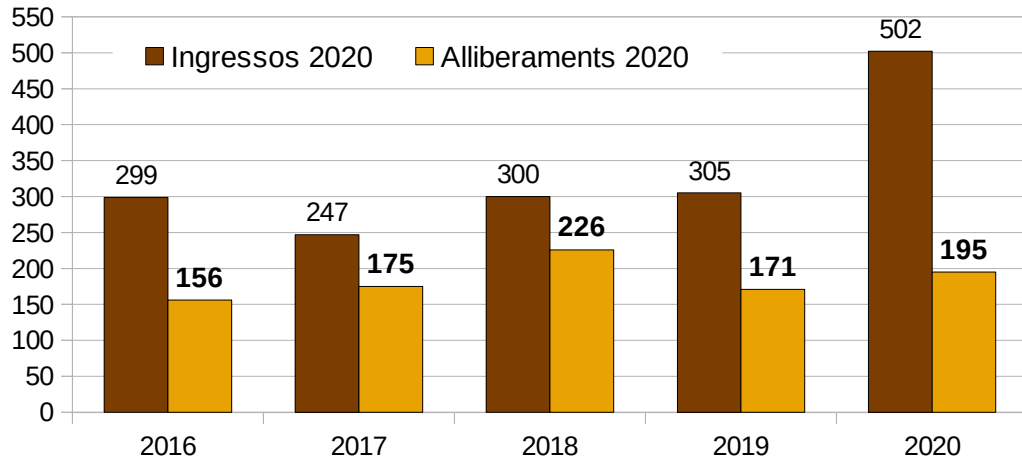

Figura 19. Comparació del nombre d'ingressos amb el nombre d'alliberaments durant el 2020. No inclou espècies exòtiques, domèstiques, ingressos de cadàvers ni tortugues provinents de captivitat.

Figura 20. Exemplar de rata sarda (*Eliomys quercinus*) moments previs al seu alliberament.

Figura 21. Alliberament d'un exemplar anellat de baldritja petita (*Puffinus mauretanicus*).

Figura 22. Falcó (*Falco peregrinus*) ingressat per tret.

Espècies catalogades com a En Perill d'Extinció segons Llistat RD 139/2011

Espècie	Ingressa mort	Mort al Centre	Eutanasiat	Irrecuperable queda al Centre	En tractament al Centre	Traslladat a un altre centre	Recuperat amb èxit i alliberat	TOTAL
<i>Milvus milvus</i>	7	0	0	0	1	0	0	8
<i>Puffinus mauretanicus</i>	0	0	0	0	0	0	3	3
	7	0	0	0	1	0	3	11

Espècies catalogades com a Vulnerables segons Llistat RD 139/2011:

*CMA 23/10/2017 (BOIB 131 26/10/2017)

Espècie	Ingressa mort	Mort al Centre	Eutanasiat	Irrecuperable queda al Centre	En tractament al centre	Traslladat a un altre centre	Recuperat amb èxit i alliberat	TOTAL
<i>Calonectris diomedea</i>	0	1	0	0	0	0	14	15
<i>Caretta caretta</i>	1	0	0	0	0	11	0	12
<i>Ichthyaetus (=Larus) audouinii</i>	0	0	3	0	0	0	0	3
<i>Merops apiaster*</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Neophron percnopterus</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
	1	1	3	0	0	11	16	33

Llistat d'Espècies Silvestres en Règim de Protecció Especial segons Llistat RD 139/2011:

** Catàleg Balear, Llistat RD 139/2011 i D 75/2005

Espècie	Ingressa mort	Mort al Centre	Eutanasiat	Irrecuperable queda al Centre	En tractament al centre	Traslladat a un altre centre	Recuperat amb èxit i alliberat	TOTAL
<i>Accipiter nisus</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Acrocephalus scirpaesus</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Apus apus</i>	3	20	5	0	0	0	23	51
<i>Apus pallidus</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Ardea cinerea</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Asio otus</i>	1	0	0	0	0	0	1	2
<i>Atelerix algirus</i>	3	26	2	1	0	0	15	47
<i>Bubulcus ibis</i>	0	3	2	0	1	0	1	7
<i>Burhinus oedicnemus</i>	3	4	1	0	1	0	7	16
<i>Buteo buteo</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Caprimulgus europaeus</i>	0	1	2	0	0	0	1	4
<i>Charadrius alexandrinus</i>	1	0	0	0	0	0	0	1
<i>Charadrius dubius</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Cuculus canorus</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Delichon urbicum</i>	1	2	0	0	0	0	4	7
<i>Emys orbicularis**</i>	0	0	0	0	0	0	3	3
<i>Erithacus rubecula</i>	1	0	0	0	0	0	1	2
<i>Falco peregrinus</i>	0	1	3	1	0	0	1	6
<i>Falco tinnunculus</i>	1	5	3	0	0	0	7	16
<i>Fratercula arctica</i>	0	2	0	0	0	0	0	2
<i>Hiraaetus pennatus</i>	4	1	0	0	0	0	1	6
<i>Hirundo rustica</i>	0	2	1	0	0	0	0	3
<i>Hydrocoloeus minutus</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Ixobrychus minutus</i>	0	0	0	0	0	0	2	2
<i>Lanius senator</i>	0	0	1	0	0	0	0	1
<i>Merops apiaster*</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Muscicapa striata</i>	0	2	0	0	0	0	0	2
<i>Oriolus oriolus</i>	0	0	1	0	0	0	0	1
<i>Otus scops</i>	3	7	5	0	1	0	14	30
<i>Phoenicurus ochruros</i>	0	1	0	0	0	0	2	3
<i>Phylloscopus collybita</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Pipistrellus sp.</i>	2	0	0	0	0	0	2	4
<i>Sterna sandvicensis</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Sylvia atricapilla</i>	0	0	0	0	0	0	1	1
<i>Sylvia melanocephala</i>	0	1	0	0	0	0	3	4
<i>Tarentola mauritanica</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Testudo hermanni</i>	2	19	5	0	7	0	14	47
<i>Tringa glareola</i>	0	1	0	0	0	0	0	1
<i>Tyto alba</i>	4	1	2	0	0	2	3	12
<i>Upupa epops</i>	0	2	2	0	0	0	0	4
	29	106	35	2	10	2	113	297

Taula 3. Individus d'espècies catalogades segons categories (en perill d'extinció, vulnerables o en règim de protecció especial), ingressades durant tot el 2020. Inclou ingressos de cadàvers per necropsia.

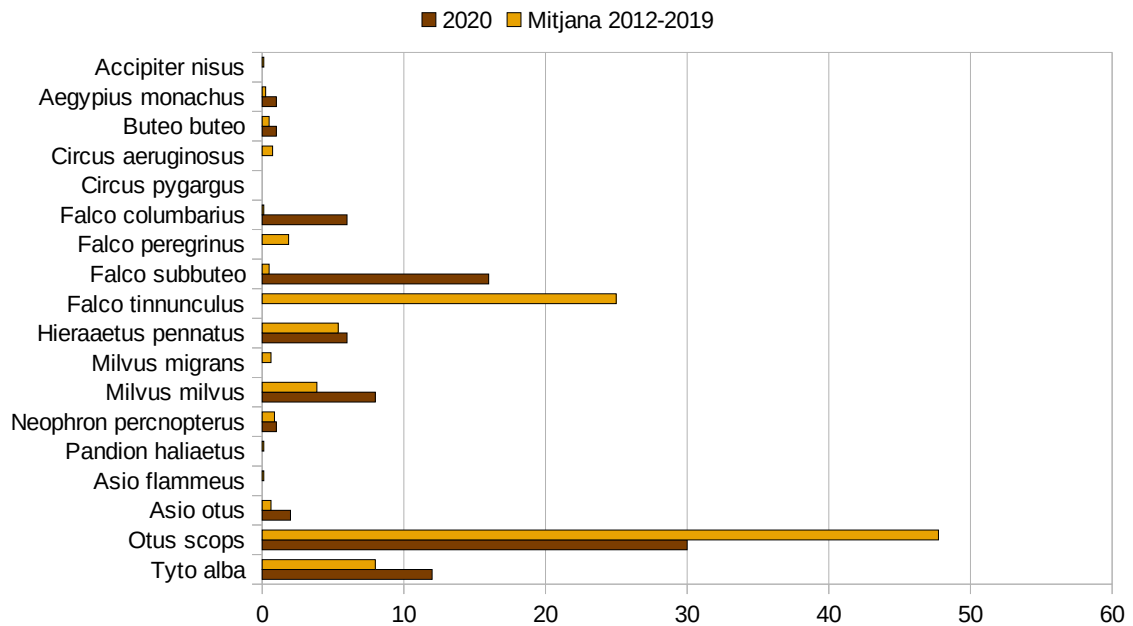

Figura 23. Rapinyaires ingressats el 2020 comparat amb els anys anteriors.

Figura 24. Aligot (*Buteo buteo*) ingressat per col·lisionar amb un vehicle. Presenta fractura doble a la mandíbula superior. Mandíbula fixada amb resina per soldar.

A continuació es descriuen les peculiaritats de 2020 dins de cada grup d'espècies ingressades:

Mamífers: S'han recollit 64 individus de només 5 espècies diferents. Com és habitual destaquen els eriçons, amb 47 ingressos, seguit de 9 rates cellardes (*Elyomys quercinus*). Destaca l'ingrés de 4 ratapinyades (del gènere *Pipistrellus*), 3 conills (*Oryctolagus cuniculus*) i d'un mostel (*Mustela nivalis*).

Figura 25. Cria d'eriçó (*Atelerix algirus*) orfe.

Ocells camallargs: De les 7 espècies que han ingressat, els sibil·lins (*Burhinus oedicephalus*) són l'espècie amb més ingressos, 16. Destaquen també 7 esplugabous (*Bubulcus ibis*) i 2 suïssos (*Ixobrychus minutus*). La resta d'ingressos han estat un agró gris (*Ardea cinerea*), un passa-rius camanegre (*Charadrius alexandrinus*), un passa-rius petit (*Charadrius dubius*) i una valona (*Tringa glareola*).

Figura 26. Jove d'esplugabous (*Bubulcus ibis*) ingressat per desnutrició.

Ocells marins: Hem atès fins a 9 espècies diferents. L'espècie amb més ingressos ha estat la gavina camagroga (*Larus michahellis*) amb 34 exemplars. Pel que fa a les baldritges, s'han atès un total de 15 individus de baldritja grossa (*Calonectris diomedea*) i 3 de baldritja petita (*Puffinus mauritanicus*). La resta d'ingressos corresponen a 3 gavines corsa (*Ichthyophaga minusculeus*), 2 cadafets (*Fratercula arctica*), un gavinó (*Hydrocoloeus minutus*), un corb marí (*Phalacrocorax aristotelis*), un corb marí gros (*Phalacrocorax carbo*) i una llambritja bec-llarga (*Sterna sandvicensis*).

Figura 27. Cadafet (*Fratricula arctica*) arribat amb la tempesta Glòria.

Figura 28. Llambritja bec-llarga (*Sterna sandvicensis*) amb quadre de desnutrició.

Ocells de mida mitjana: S'han atès 94 individus de 15 espècies diferents, els quals es troben concentrats la majoria en 4 espècies principals: els tords negres (*Turdus merula*) amb 26 casos, les tórtoraes turques (*Streptopelia decaocto*) amb 20, els tudons (*Columba palumbus*) amb 17 i els ànecs coll blau (*Anas platyrhynchos*) amb 10. La resta dels casos han estat 4 enganapastors (*Caprimulgus europaeus*), 4 puputs (*Upupa epops*), 3 guàtleres (*Coturnix coturnix*), 3 cegues (*Scolopax rusticola*), una perdiu (*Alectoris rufa*), un cucui (*Cuculus canorus*), un capsigrany (*Lanius senator*), un abellarol (*Merops apister*), un oriol (*Oriolus oriolus*), una tórtora (*Streptopelia turtur*) i un tord blanc (*Turdus philomelos*).

Figura 29. Cucui (*Cuculus canorus*) que ingressà per esgotament físic.

Ocells petits: S'han atès 159 individus de 15 espècies diferents. L'espècie predominant ha estat el pardal (*Passer domesticus*) amb 62 entrades, seguia de la vinjola (*Apus apus*) amb 51 i del verderol (*Chloris chloris*) amb 12. La resta d'ingressos ja han estat més puntuals. En general, ingressaren 8 cadernereres (*Carduelis carduelis*), 7 vinjolites (*Delichon urbicum*), 4 busquerets de cap negre (*Sylvia melanocephala*), 3 oronelles (*Hirundo rustica*), 3 coa-roja de barraca (*Phoenicurus ochruros*), 2 rupits (*Erithacus rubecula*), 2 menjamosques (*Muscicapa striata*), una vinjola pàl·lida (*Apus pallidus*), un ull de bou (*Phylloscopus collybita*) i un busqueret de capell (*Sylvia atricapilla*).

Figura 30. Pardal (*Passer domesticus*) mascle en tractament.

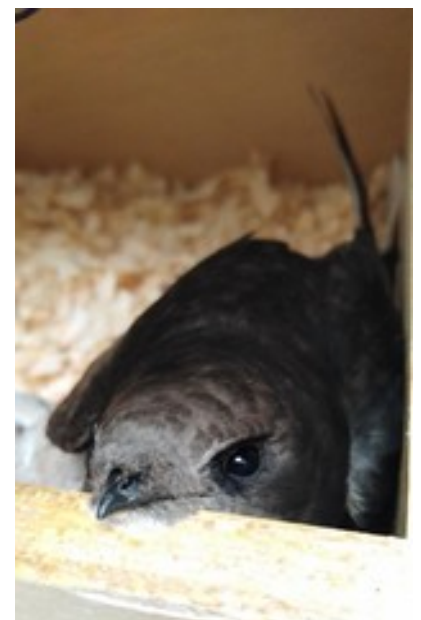

Figura 31. Poll de vinjola (*Apus apus*) caigut del niu

Rapinyaires diürns: S'han recollit 40 individus de 8 espècies diferents. Són 16 xòrics (*Falco tinnunculus*), 8 milans (*Milvus milvus*), 6 soters (*Hieraaetus pennatus*), 6 falcons (*Falco peregrinus*), un falcó torter (*Accipiter nisus*), un aligot (*Buteo buteo*), una arpella d'aigua (*Circus aeruginosus*) i una miloca (*Neophron percnopterus*).

Figura 32. Falcó torter (*Accipiter nisus*) ingressat per complicacions digestives.

Rapinyaires nocturns: S'han ingressat 44 individus de 3 espècies. Com de costum, la majoria han estat mussols (*Otus scops*) amb 30 entrades. La resta foren 12 òlibes (*Tyto alba*) i dos mussols reials (*Asio otus*).

Figura 33. Poll de mussol reial (*Asio otus*) en fase de desenvolupament del plomatge definitiu. Iniciació als primers vols.

Rèptils: Descomptant les tortugues provinents de captivitat i les exòtiques, s'han atès 63 individus de 4 espècies diferents. Com és habitual l'espècie més assistida ha estat la tortuga mediterrània (*Testudo hermanni*), amb 47 individus ferits. La resta eren 12 tortugues marines (*Caretta caretta*), 3 tortugues d'aigua (*Emys orbicularis*) i un dragó (*Tarentola mauritanica*).

Figura 34. Tortuga marina (*Caretta caretta*) trobada amb aquest cordó de ràfia ingerit i amb una aleta enredada amb cordes i plàstics.

Figura 35. Radiografia d'un individu juvenil de tortuga babaua. Es detecta un ham travessat a l'esòfag.

Exòtics i domèstics: S'han recollit 69 individus de fins a 15 espècies diferents. Pel que fa als rèptils, la majoria han estat tortugues d'aigua americanes (*Trachemys scripta*): 36 exemplars de tortugues de Florida d'orelles vermelles (subespècie *Trachemys scripta elegans*), 4 exemplars de tortuga de Florida d'orelles grogues (subespècie *Trachemys scripta scripta*) i un exemplar de tortuga de Florida de panxa vermella (*Pseudemys nelsoni*). El RD 630/2013 no només prohibeix la possessió d'espècies exòtiques catalogades al llistat del document com animals de companyia, sinó que també prohibeix la seva alliberació a espais naturals. Malauradament, diversos exemplars de tortugues exòtiques foren alliberats prèviament a la publicació d'aquest RD. És per aquest motiu que cada any el Consell Insular de Menorca inicia una campanya de captura d'aquests animals, mostrejant diferents espais naturals de l'illa, per retirar-los d'aquests i entregar-los al Centre. Cal destacar que al llarg d'aquesta campanya, també es retiraren 2 individus de cranc blau (*Callinectes sapidus*), una espècie invasora de la qual s'ha d'estudiar els possibles impactes negatius que pugui causar en els ecosistemes menorquins (Fig. 36).

Figura 36. Exemplar de cranc blau (*Callinectes sapidus*) capturat durant la campanya de retirada de tortugues de Florida d'espais naturals de Menorca.

També ingressaren un exemplar de tortuga de caixa del sud-est asiàtic (*Cuora amboinensis*), una tortuga de rierol (*Mauremys leprosa*) i un exemplar de sauròpsid, el qual no es va poder identificar. Amb referència a les aus, ingressaren 15 coloms domèstics (*Columba livia domestica*), 2 ànneres mudes (*Cairina moschata*), 2 agapornis (*Agapornis roseicollis*), una àneda mandarina (*Aix galericulata*), una ànora domèstica (hibridada amb *Anas platyrhynchos*) i un pollet de gallina (*Gallus gallus*). Finalment, del grup dels mamífers ingressà un degú (*Octodon degus*).

A més d'aquestes xifres s'ha de tenir en compte que el Centre de Recuperació de Fauna Silvestre de Menorca recull des del 1995 tortugues de terra (*Testudo hermanni*) provinents de captivitat. Per tant, considerant les 532 tortugues de terra que han arribat al Centre durant el 2020, podem dir que en els darrers 25 anys han passat pel Centre fins a 22.783 tortugues.

En resum, les espècies amb més entrades han estat les habituals, encara que han variat les posicions quant a el nombre d'ingressos. Aquestes són per ordre descendent: els pardals (62), les vinjoles (51), els eriçons (47), les tortugues de terra amb necessitats d'assistència (47), les gavines camagrogues (34), els mussols (30), els tords negres (26), les tórtors

turques (20), els tudons (17), els sibil·lís (16), els xòrics (16) i les baldrítges (15). Destaquen també les 41 tortugues d'aigua americanes, entre les exòtiques. Tot i que la majoria de les espècies amb més ingressos són espècies habituals en ambients urbans o vinculats a l'activitat humana, ha sobtat força la xifra de tortugues marines ingressades (12) durant el 2020 respecte a les que varen ingressar el 2019 (2).

Referent a les causes d'ingrés, la principal és la caiguda o destrucció del niu de polls i cries orfes (177 casos) (Fig. 36), dels quals 19 han estat rapinyaires, (13 mussols, 4 xòrics, un mussol reial i una òliba). Per quantitat destaquen també 27 polls de vinjola, 52 polls de pardal, 15 de tord negre, 11 de verderol i 6 de cadenera. Pel que fa als mamífers, ingressaren un total de 10 cries, 5 rates sardes i 5 eriçons.

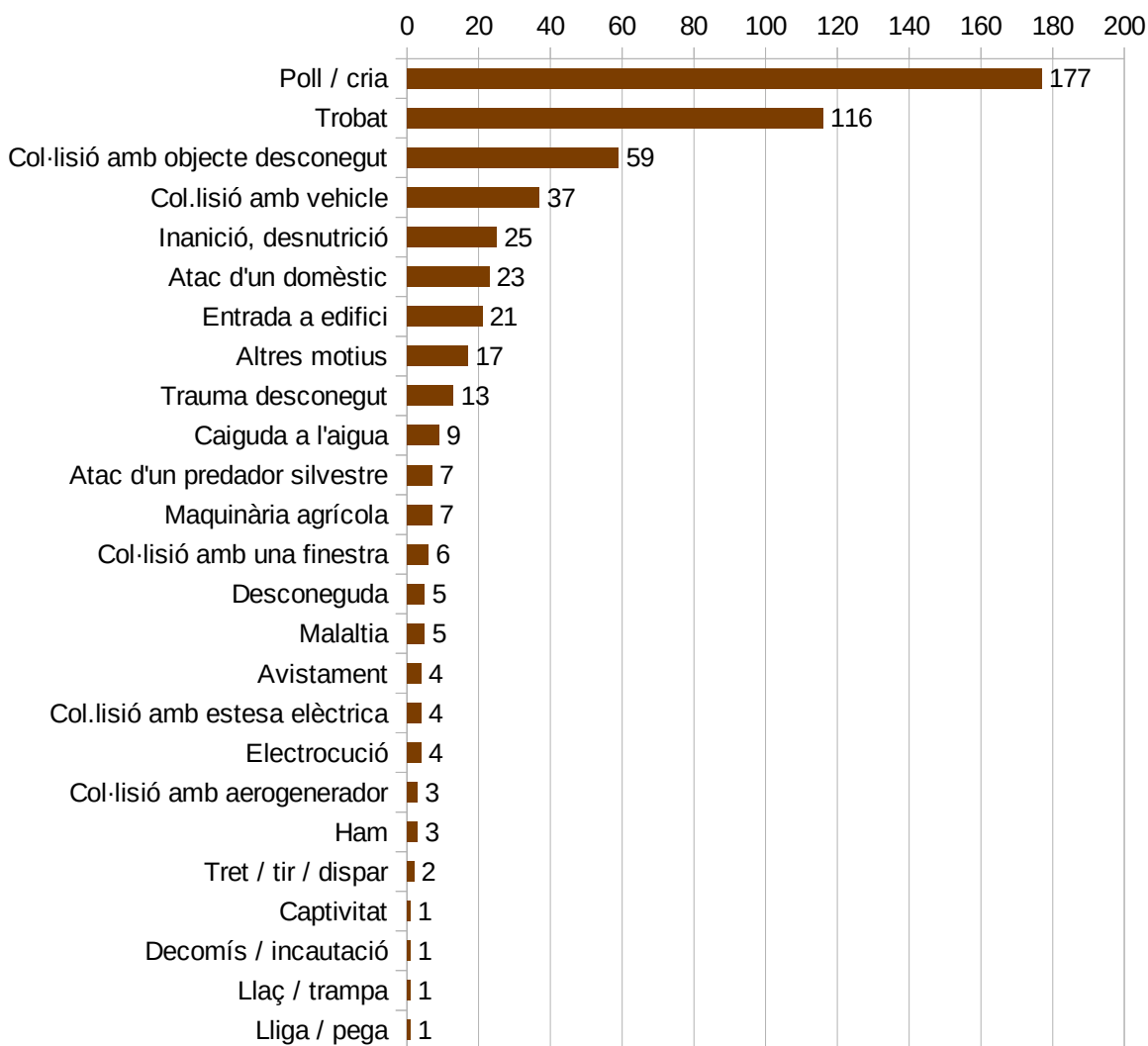

Figura 37. Gràfica de les causes d'ingrés durant 2020, sense tenir en compte exòtics ni tortugues de terra provinents de captivitat.

Les col·lisions són la segona causa identificada dels ingressos (Fig. 36), sumant un total de 109 casos. D'aquests, 59 es desconeix l'objecte amb el qual varen col·lisionar, 37 foren atropellaments amb vehicle (11 tortugues de terra, 9 mussols, 3 eriçons, 3 enganapastors, 3 òlibes, un aligot, una guàtlera, un falcó, un xòric, una oronella, un pardal, un busqueret de cap negre i un tord negre), 6 col·lisionaren amb una finestra o vidriera (2 pardals, una cadenera, un mussol, una tórtora i un busqueret de capell), 4 amb una estesa elèctrica (dues vinjoles, una oronella i un milà) i 3 amb un aerogenerador (un esplugabous, un sibil·lí i una gavina camagroga). Tanmateix, es recolliren 25 animals per desnutrició (principalment foren joves de gavina camagroga del primer o segon any de vida), 23 animals per atacs de depredadors domèstics (dels quals destaca el cas d'un mustel) i 21 entrades a edificis o finques particulars (Fig. 37). En menor nombre, ingressaren 9 animals caiguts a l'aigua, dels quals destaquen un soter, una miloca i un mussol. Cal fer especial menció als ingressos per múltiples perdigonades de 2 falcons peregrins, ja que es tracta d'una espècie de rapinyaire protegida a les Balears i el fet de disparar a espècies protegides suposa un delict.

Figura 38. Voluntaris alimentant un poll de mussol, un poll de sibil·lí i a una cria d'eriçó.

Espècie	Desconeguda	Altres motius	Atac d'un domèstic	Atac predador silvestre	Avistament	Caiguda a l'aigua	Captivitat	Col·lisió amb aerogenerador	Col·lisió amb estesa elèctrica	Col·lisió amb objecte desconegut	Col·lisió amb finestra	Decomís / incautació	Decomís / incautació	TOTAL
<i>Accipiter nisus</i>														0
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>														0
<i>Alectoris rufa</i>														0
<i>Anas platyrhynchos</i>														0
<i>Apus apus</i>	2		1						2	6				11
<i>Apus pallidus</i>										1				1
<i>Ardea cinerea</i>														0
<i>Asio otus</i>														0
<i>Atelerix algirus</i>	1	3	2	2	1	1						3		13
<i>Bubulcus ibis</i>						1		1		2				4
<i>Burhinus oedipnemus</i>						1		1		5				7
<i>Buteo buteo</i>												1		1
<i>Calonectris diomedea</i>														0
<i>Caprimulgus europaeus</i>										1		3		4
<i>Carduelis carduelis</i>			1								1			2
<i>Caretta caretta</i>		4			3									7
<i>Charadrius alexandrinus</i>														0
<i>Charadrius dubius</i>														0
<i>Chloris chloris</i>										1				1
<i>Circus aeruginosus</i>														0
<i>Columba palumbus</i>		1	1			1				4				7
<i>Coturnix coturnix</i>										1		1		2
<i>Cuculus canorus</i>		1												1
<i>Delichon urbicum</i>														0
<i>Elyomis quecinus</i>			1											1
<i>Emys orbicularis</i>														0
<i>Erithacula rubecula</i>	1									1				2
<i>Falco peregrinus</i>										2		1		3
<i>Falco tinnunculus</i>										3		1		4
<i>Fratercula arctica</i>														0
<i>Hieraaetus pennatus</i>					1					2				3
<i>Hirundo rustica</i>									1			1		2
<i>Hydrocoloeus minutus</i>										1				1
<i>Ichthyaetus audouinii</i>										2				2

Espècie	Electrocució	Entrada edifici	Ham	Innanci/ Desnutrició	Llaçtrampa	Lliga/pega	Melatèia	Maquinària agrícola	Orfe	Polleria	Trauma desconegut	Tretí/ús spar	Tirbat	TOTAL
<i>Accipiter nisus</i>														0
<i>Acrocephalus scirpaceus</i>													1	1
<i>Alectoris rufa</i>													1	1
<i>Anas platyrhynchos</i>										10				10
<i>Apus apus</i>		4								27			9	40
<i>Apus pallidus</i>														0
<i>Ardea cinerea</i>	1													1
<i>Asio otus</i>										1			1	2
<i>Aterix algerus</i>		2						1	2	5	2		22	34
<i>Bubulcus ibis</i>				1						2				3
<i>Burhinus oedicnemus</i>				2						4	1		2	9
<i>Buteo buteo</i>														0
<i>Calonectris diomedea</i>		1											14	15
<i>Caprimulgus europaeus</i>														0
<i>Carduelis carduelis</i>										6				6
<i>Caretta caretta</i>			2										3	5
<i>Charadrius alexandrinus</i>										1				1
<i>Charadrius dubius</i>													1	1
<i>Chloris chloris</i>										11				11
<i>Circus aeruginosus</i>													1	1
<i>Columba palumbus</i>		1								4	1		4	10
<i>Coturnix coturnix</i>													1	1
<i>Cuculus canorus</i>														0
<i>Delichon urbicum</i>										4			3	7
<i>Elyomis quecinus</i>										5			3	8
<i>Emys orbicularis</i>					1								2	3
<i>Erithacula rubecula</i>														0
<i>Falco peregrinus</i>												2	1	3
<i>Falco tinnunculus</i>				3			1			4			4	12
<i>Fratercula arctica</i>				2										2
<i>Hieraaetus pennatus</i>	1												2	3
<i>Hirundo rustica</i>				1										1
<i>Hydrocoloeus minutus</i>														0
<i>Ichthyaeus audouinii</i>														0

Espècie	Desconeguda	Altres motius	Atac d'un domèstic	Atac preador silvestre	Avistament	Caiguda l'aigua	Captivitat	Col·lisió amb aerogenerador	Col·lisió amb estesa elèctrica	Col·lisió amb objecte desconegut	Col·lisió amb finestra	Col·lisió amb vehicle	Daonís/ incautació	TOTAL
<i>Ixobrychus minutus</i>														0
<i>Lanius senator</i>										1				1
<i>Larus michahellis</i>		1						1		10				12
<i>Merops apiaster</i>														0
<i>Milvus milvus</i>		3							1	1				5
<i>Muscicapa striata</i>														0
<i>Mustela nivalis</i>			1											1
<i>Neophron percnopterus</i>						1								1
<i>Oriolus oriolus</i>			1											1
<i>Oryctolagus cuniculus</i>			2											2
<i>Otus scops</i>			1			1				3	1	9		15
<i>Passer domesticus</i>	1		1							2	2	1		7
<i>Phylloscopus collybita</i>														0
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>														0
<i>Phalacrocorax carbo</i>														0
<i>Phoenicurus ochruros</i>			1											1
<i>Pipistrellus sp.</i>			1			1								2
<i>Puffinus mauretanicus</i>														0
<i>Scolopax rusticola</i>										3				3
<i>Sterna sandvicensis</i>														0
<i>Streptopelia decaocto</i>		1		1						1				3
<i>Streptopelia turtur</i>											1			1
<i>Sylvia atricapilla</i>			1								1			2
<i>Sylvia melanocephala</i>										1		1		2
<i>Tarentola mauritanica</i>														0
<i>Testudo hermanni</i>		1	3	4								11	1	20
<i>Tringa glareola</i>														0
<i>Turdus merula</i>		1	5			1				1		1		9
<i>Turdus philomelos</i>										1				1
<i>Tyto alba</i>		1					1			1		3		6
<i>Upupa epops</i>										2				2
	5	17	23	7	5	8	1	3	4	59	6	37	1	176

Espècie	Electrocú	Entrada edifici	Hàm	Inanió/Desnutició	Llastrampa	Lligabega	Mèlita	Mquirèia aguda	Ofe	Pollia	Tirana desoregut	Tiretur/ claper	Tirbat	TOTAL
<i>Ixobrychus minutus</i>													2	2
<i>Lanius senator</i>														0
<i>Larus michahellis</i>		2	1	10							1		8	22
<i>Merops apiaster</i>										1				1
<i>Milvus milvus</i>	2												1	3
<i>Muscicapa striata</i>										2				2
<i>Mustela nivalis</i>														0
<i>Neophron percnopterus</i>														0
<i>Oriolus oriolus</i>														0
<i>Oryctolagus cuniculus</i>							1							1
<i>Otus scops</i>		1		1						13				15
<i>Passer domesticus</i>		3								52				55
<i>Phylloscopus collybita</i>													1	1
<i>Phalacrocorax aristotelis</i>				1										1
<i>Phalacrocorax carbo</i>				1										1
<i>Phoenicurus ochruros</i>		1				1								2
<i>Pipistrellus sp.</i>		2												2
<i>Puffinus mauretanicus</i>													3	3
<i>Scolopax rusticola</i>														0
<i>Sterna sandvicensis</i>													1	1
<i>Streptopelia decaocto</i>							2			9	1		5	17
<i>Streptopelia turtur</i>														0
<i>Sylvia atricapilla</i>														0
<i>Sylvia melanocephala</i>		1												1
<i>Tarentola mauritanica</i>		1												1
<i>Testudo hermanni</i>							1	6			3		18	28
<i>Tringa glareola</i>											1			1
<i>Turdus merula</i>									1	15	1			17
<i>Turdus philomelos</i>														0
<i>Tyto alba</i>		2		2						1			1	6
<i>Upupa epops</i>				1							1			2
	4	21	3	25	1	1	5	7	3	177	12	2	115	376

Taula 4. Causes d'ingrés durant el 2020, sense tenir en compte espècies exòtiques, domèstiques ni tortugues provinents de captivitat.

3. Educació ambiental

L'educació ambiental és un dels principals objectius del nostre Centre. L'Educació Ambiental per al GOB és una eina bàsica per tal de difondre els valors naturals de Menorca, inculcar actituds positives a favor del medi ambient i evidenciar la necessitat de protegir-lo.

Degut a la pandèmia, aquest any les activitats d'educació ambiental s'han vist reduïdes. S'han fet tallers amb tres centre educatius, amb un total de 120 alumnes, front als 12 centres i 535 alumnes de 2019.

El 2 de juny es va poder celebrar el dia del medi ambient amb una jornada de portes obertes, amb gran èxit de participació, amb la col·laboració de Lithica i l'Ajuntament de Ciutadella. El 24 d'octubre es va organitzar una jornada especial per a les persones padrines dels animals del centre.

Durant l'estiu es va obrir diàriament el Centre a les visites del públic, des del 20 de juliol al 12 de setembre. La reducció de dies de visita respecte als anys anteriors també es va deure a la incertesa en la programació degut a la pandèmia. En total van visitar el centre en aquests dies 1040 persones. Es van organitzar també els habituals tallers en família, en dijous. Se'n van fer 6 en total.

Figura 39. Cartell de la jornada de portes obertes.

Figures 40 i 41 . Cartells d'alguns taller

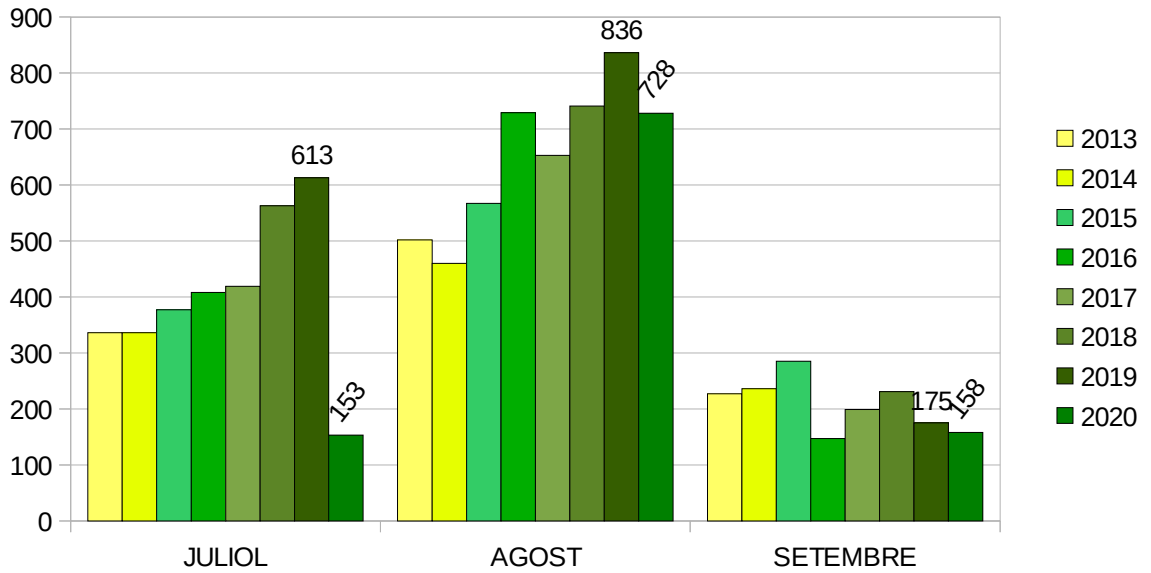

Figura 42 . Visitants mensuals durant els mesos d'estiu. S'hi veuen reflectits els efectes de les restriccions per la pandèmia de la Covid-19.

Figura 43. Visites guiades.

4. Altres activitats

4.1. Adaptació a les circumstàncies de la Covid-19

El 2020 ha estat un any molt dur per a tots els sectors de la població. A causa de la crisi sanitària derivada de la Covid-19, el govern establí unes mesures restrictives durant tot l'any que alteraren vàries de les línies d'actuació del Centre, però la més afectada fou l'àrea de l'educació ambiental del Centre. Durant els mesos de confinament vàrem suspendre les visites escolars, les formacions i el voluntariat. Posterior al confinament, i sempre vetllant pel compliment de la normativa vigent, es varen poder realitzar algunes activitats com ara la jornada de portes obertes, l'obertura del Centre a les visites d'estiu, la reactivació del voluntariat i, cap a finals d'any, algunes visites escolars. Tot i les condicions, el nombre de voluntaris del Centre ha incrementat.

Figura 44. Jornada de portes obertes del 2020.

4.2. Recollida d'espècies al·lòctones

Un any més, s'han recollit exemplars de la tortuga de Florida (*Trachemys scripta*) de diversos espais naturals de Menorca. Es tracta d'una espècie al·lòctona, que pot crear importants desequilibris als ecosistemes si s'alliberen, atès que tenen una important capacitat d'interferència amb altres espècies. A fi d'evitar les alliberacions per part de propietaris al medi natural mantenim una campanya de recollida d'aquests animals així com de conscienciació de la població. Enguany s'han recollit fins a 40 exemplars de tortugues americanes gràcies a la campanya de captures realitzada pel Consell Insular de Menorca (Fig. 45). Cal destacar que durant aquesta campanya també es recolliren dos individus de cranc blau (*Callinectes sapidus*), una espècie invasora que suposa una gran amenaça pels ecosistemes aquàtics, ja que pot habitar tant en aigües costaneres com en torrents i rius, el que fa que sigui un espècimen de ràpida colonització i molt voraç.

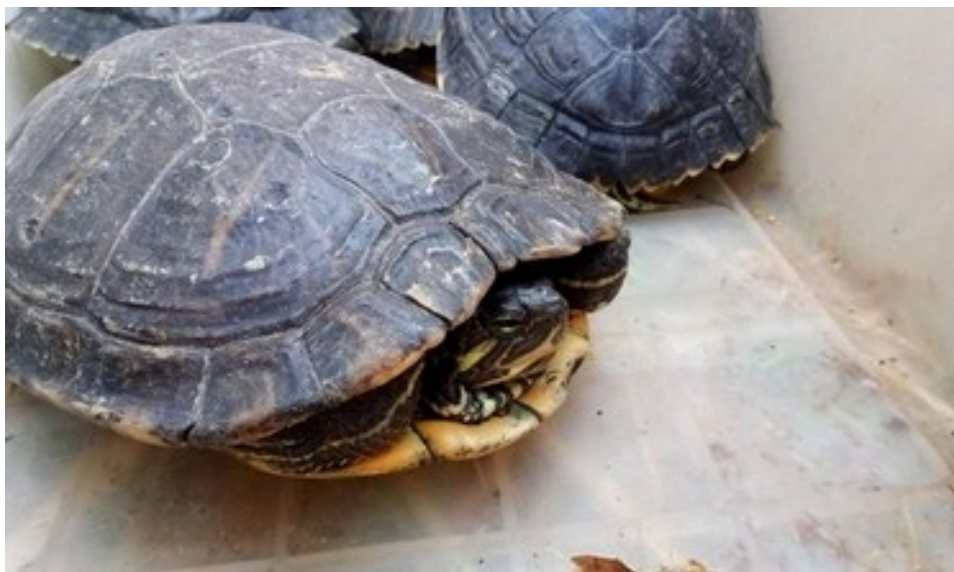

Figura 45. Exemplars de tortugues de Florida (*Trachemys scripta*) recollides per la zona de Cala Tirant durant la campanya de captura del Consell Insular de Menorca i entregades al Centre de Recuperació.

4.3. Recollida de tortugues de terra (*Testudo hermanni*)

L'any 1995 el GOB Menorca va començar una campanya de rescat de tortugues de terra en captivitat, amb la finalitat de donar a entendre a la societat que aquests animals no són domèstics i està prohibit tenir-ne exemplars. Després de les pertinents prevencions, eren alliberats a diferents indrets adients de l'illa. En anys anteriors, la població menorquina havia baixat a causa de les captures massives per a la comercialització i al costum de portar-se a casa com a mascota les tortugues que la gent s'anava trobant al camp. Vist que actualment la població ha arribat a un bon estat de saturació que desaconsella seguir alliberant tortugues a Menorca, el GOB ha deixat de fer campanya activa perquè ens portin tortugues captives però, així i tot, la memòria de les campanyes anteriors fa que cada any ens n'entreguin bastants individus.

En total l'any 2020 ens han arribat 532 tortugues provinents de captivitat, les quals gairebé la seva totalitat han estat alliberades a diferents indrets de Menorca, ja que donada la crisi sanitària, no fou possible el trasllat d'exemplars al CRARC (Centre de Recuperació d'Amfibis i Rèptils de Catalunya) per participar en projectes de reintroducció al territori peninsular.

4.4. Recollida de tortugues marines (*Caretta caretta*)

El 2020 ha estat una temporada de tortugues marines. Els casos d'ingrés s'han disparat en comparació a les dues entrades que es va tenir l'any anterior. Aquest any s'han recollit fins a 11 tortugues marines vives i una de morta per diferents punts de l'illa, algunes aparegudes en costa i altres a la deriva, però totes presentaren el mateix problema derivat de la gran problemàtica mundial que hi ha amb els plàstics: aparegueren flotant amb cordes de plàstic o fibres de ràfia emmallades a les aletes o al voltant del coll. Aquests emmallaments suposen una greu problemàtica per elles, ja que els hi dificulta el reg sanguini de l'extremitat a la resta del cos i la part constreta es torna susceptible a infectar-se i necrosar-se.

La Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear confereix a la Fundació Palma Aquarium el contracte i les autoritzacions pertinents del COFIB i del Servei de Protecció d'Espècies de la Conselleria de Medi Ambient per encarregar-se dels rescats i de la rehabilitació de les tortugues marines i cetacis que apareguin ferits arreu de les Illes Balears. A més a més, s'ha detallat un protocol d'actuació per a la ciutadania per saber què fer en cas de trobar-nos tortugues marines ferides o que presentin problemes (Fig. 46). Aquest consisteix a telefonar a l'112, informar de la incidència i seguir les instruccions per part dels tècnics. En cap cas es recomana alliberar-la del plàstic que té enredat, ja que si hi hagués una infecció a l'aleta, el fet d'alliberar-la del plàstic propiciaria que aquesta s'escampés arreu del cos. Tanmateix, 2 individus aparegueren també amb hams clavats pel coll i la boca, els quals tampoc s'haurien de retirar pel particular que trobi l'animal, sinó pels veterinaris o tècnics de la Fundació Palma Aquarium, ja que els hi podríem estripar teixits interns, agreujant així les possibles lesions que puguin tenir internes.

- ▶ Enredada en plàstics o redes, súbela a bordo y llama al 112. **NUNCA** debes desenredarla y liberarla, será peor para el animal.
- ▶ Debes mantenerla sin agua y a la sombra, **NUNCA** al sol.
- ▶ Súbela a bordo y cúbrela con una toalla mojada. **NUNCA** tapes la cabeza y cuidado con la boca.
- ▶ Con un sedal de pesca o plásticos saliendo de la boca o la cloaca, **NUNCA** tires de ellos. Llama al 112.
- ▶ Con un anzuelo clavado, **NUNCA** se lo quites. Llama al 112.
- ▶ Si la subes a bordo para trasladarla a puerto, **NUNCA** la llesves volteada sobre su caparazón.

SI ENCUENTRAS UNA TORTUGA MARINA LLAMA AL

Organiza: Colabora:

Figura 46. Protocol de com operar en cas de trobar-se una tortuga marina que presenti problemes.

Totes les tortugues rescatades a Menorca pel personal del Centre de Recuperació foren traslladades a les dependències de la Fundació Palma Aquàrium de Mallorca per a la seva correcta rehabilitació. Afortunadament totes, després de la seva recuperació, han estat alliberades. El Centre va poder alliberar a Menorca, des de l'embarcació Besitos dels Amics de la Mar, les dues primeres tortugues que ingressaren, anomenades Besitos i Califa (Fig. 47). La resta també foren alliberades però des de Mallorca.

Figura 47. Alliberament efectuat pel personal del Centre de la tortuga Besitos des de l'embarcació Besitos dels Amics de la Mar de Ciutadella.

4.5. Postes de tortuga babaua a Menorca per primer cop

Aquest estiu per primer cop a Menorca s'han enregistrat dos nius de tortuga babaua (*Caretta caretta*). El primer niu es registrà el mes de juny a la platja de Punta Prima. Després de detectar-se, s'inicià un protocol dirigit des de la Conselleria de Medi Ambient del Govern Balear, s'estudià i avaluà el lloc on era i, per les característiques de la platja, es determinà que la posta de 132 ous allà no seria viable, per la qual cosa es procedí al trasllat de la majoria (95 ous) a la Platja de Sa Mesquida, una platja que reunia millors condicions pel procés d'incubació, ja que l'arena de la platja de Sa Mesquida és més fosca i retén més la calor. Es necessita una temperatura constant mínima de 27 °C perquè els ous tirin endavant, entre altres factors. La resta d'ous es traslladaren a incubadores, 25 quedaren a Menorca (Fig. 48) i 12 foren traslladats a Mallorca.

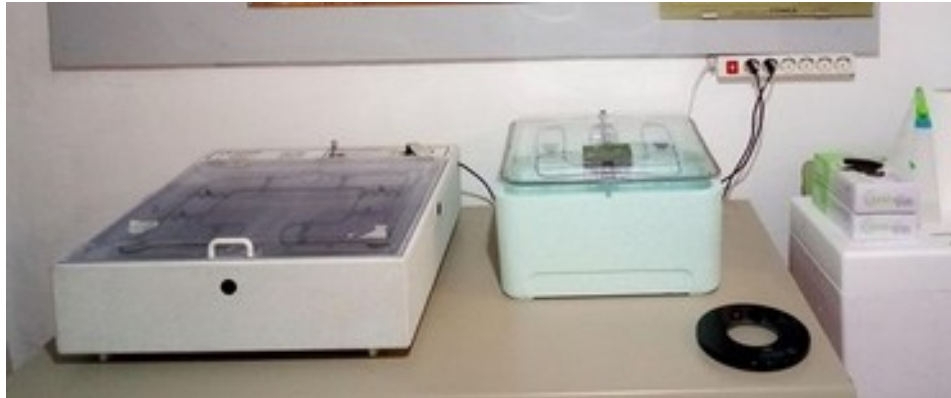

Figura 48. Incubadores de Menorca incubant ous de la posta de la platja de Punta Prima.

Durant el període d'incubació el personal del Centre efectuà un seguiment setmanal de la temperatura de l'arena de la platja de Sa Mesquida, per comprovar que no hi haguessin fluctuacions, i un control rutinari dels ous d'incubadora de Menorca. A finals del període d'incubació, s'inicià la vigilància diària del niu de Sa Mesquida gràcies a una xarxa d'una cinquantena de voluntaris de fins a quatre entitats diferents, l'OBSAM, Menorca Preservation Fund, Per la Mar Viva i GOB Menorca. A principis d'agost nasqueren els primers nounats a les incubadores de Menorca (8) i Mallorca (3) i s'extremà la vigilància del niu de la platja les 24 hores del dia fins que nasqueren els nounats. Aquests començaren a eclosionar i emergir a mitjans d'agost i foren traslladats a les instal·lacions del LIMIA (Laboratori d'Investigacions Marines i Aqüicultura) d'Andratx, el qual depèn de la Conselleria d'Agricultura i Pesca que treballa en col·laboració amb la Conselleria de Medi Ambient i Territori i amb el COFIB en la recuperació de les tortugues marines. En total, després de successives nits d'emergències a la superfície, es recolliren a platja fins a 26 nounats. L'endemà de la darrera emergència es procedí a l'exhumació del niu per rescatar aquells nounats que no pogueren sortir per alguna complicació. En total, dels 132 ous nasqueren 51 tortugues, el que suposa el 38,6 % d'èxit d'eclosió, un percentatge força elevat per una posta tan nombrosa.

Figura 49. Tancat de protecció del niu de Sa Mesquida.

Figura 50. Nounat acabat d'emergir del niu de Sa Mesquida.

Figura 51. Equip de voluntaris cobrint un dels torns de vigilància del niu de sa Mesquida.

Pel que fa al segon niu ubicat a Cala Pilar, d'aquest no es tenia constància. A principis de setembre, particulars avisaren de la presència de nounats a la platja que es dirigien cap al mar. Alertats de la notícia, el personal del Centre de Recuperació coordinats i assessorats en tot moment amb tècnics de la Fundació Palma Aquàrium i de la Conselleria de Medi Ambient, es dirigí cap a la platja juntament amb la col·laboració dels Agents de Medi Ambient per localitzar el niu, precintat-lo i establir vigilància nocturna per tal d'esbrinar si encara quedaven nounats per emergir a la superfície. L'endemà d'una nit sense moviment, es procedí a l'exhumació del niu (Fig. 52), rescatant-se fins a 26 exemplars i diversos ous per traslladar-los a incubadora. El mateix dia, tots en conjunt, foren traslladats a les instal·lacions del LIMIA (Fig. 53).

Figura 52. Inici de l'exhumació del niu de Cala Pilar.

Figura 53. Alguns dels nounats rescatats durant l'exhumació del niu de Cala Pilar a punt de ser traslladats cap a les instal·lacions del LIMIA, a Andratx.

Les tortugues nascudes, tant a Sa Mesquida com a Cala Pilar, foren traslladades al LIMIA per ingressar en el programa de *Head Starting*, l'objectiu del qual és controlar el període de creixement de les tortugues i estimular el procés d'adquisició de les habilitats de cerca d'aliment per incrementar les probabilitats de supervivència un cop siguin alliberades l'any vinent.

La tortuga babaua es troba catalogada segons Llistat RD 139/2011 amb la categoria de vulnerable. Donat que es tracta d'una espècie longeva de creixement exageradament lent (les femelles no arriben a la maduresa sexual fins a aproximadament els 20 anys) i migratòria, recorrent llargues distàncies a la cerca d'aliment, la tortuga babaua ha tornat una espècie vulnerable front a les diverses amenaces derivades de l'activitat antròpica. Algunes d'aquestes són les captures accidentals de pesqueries, el trànsit constant d'embarcacions que atropellen exemplars causant-los ferides severes amb les hèlixs, els emmallaments amb cordes i sacs de ràfia, la reiterada ingesta de plàstics que confonen com aliment, etc.

Si bé aquestes amenaces solen atemptar directament contra la supervivència d'exemplars principalment adults i subadults, els nounats no només han de superar aquests obstacles en el transcurs fins a esdevenir adults, sinó que durant el primer any de vida, donades les seves característiques de vulnerabilitat, són susceptibles a ser depredats per un ampli espectre de predadors. S'estima que un de cada 100 nounats sobreviu el primer any de vida i que un de cada 1000 arriba a assolir la maduresa sexual. És per aquest motiu que el programa *Head Starting* juga un paper força rellevant, ajudant a incrementar les probabilitats de supervivència dels individus, passant el primer any de vida controlats, ben alimentats, amb atenció veterinària i estimulants les habilitats de cerca d'aliment. Tant és així, que un nounat acabat de néixer pesa aproximadament 16 g, però després d'un any de creixement i d'una alimentació diària, arriba a superar els 1,5 kg, tornant-lo menys susceptible a ser depredat o, si més no, l'espectre de predadors es redueix considerablement.

4.6. Visita als nounats de *Caretta caretta* a les instal·lacions del LIMIA

Mesos més tard de l'ingrés dels nounats al programa de *Head Starting*, el LIMIA convida a un representant de cada entitat implicada en la col·laboració de la vigilància del niu de Sa Mesquida, per visitar les instal·lacions, explicar més al detall el programa i veure l'evolució de les tortugues. Durant la visita realitzada a finals d'any ens informen que les tortugues ja superen els 200 g de pes, totes elles presenten un bon desenvolupament i estan sanes (Fig. 54).

Figura 54. Visita al LIMIA el mes de desembre. Tanc amb algunes de les tortugues nascudes a la platja de Sa esquida.

Figura 55. Equip de visitants format per un representant de cada entitat col·laboradora que participà en la vigilància del niu de Sa Mesquida i pel personal del Centre de Recuperació. També apareixen els responsables del LIMIA i del Servei de Protecció d'Espècies.

4.7. 2n Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana

Els dies 10, 11 i 12 d'octubre el personal del Centre assisteix al 2n Congrés d'Ornitologia de les Terres de Parla Catalana celebrat a Llatzeret de Maó. Es realitza una ponència per donar a conèixer el Centre i les principals línies d'actuació que es duen a terme (Fig. 56).

Figura 56. Inici de la ponència realitzada per part del personal del Centre de Recuperació. L'objectiu de la xerrada és donar a conèixer la feina que es realitzen en els centres de recuperació i la importància de conscienciació de la societat i de la seva participació en aspectes de conservació mediambientals.

4.8. Apadrinament d'animals irrecuperables

El sistema d'apadrinaments d'animals del Centre segueix present. Aquest permet adoptar uns dels animals residents al Centre com irrecuperables, i que ens serveixen per a les activitats d'educació ambiental. No és només una manera d'ajudar al finançament d'aquestes activitats, sinó sobretot de l'establiment de vincles entre les persones que apadrinen i el Centre de Recuperació, i contribueix a la difusió social del projecte. Durant el 2020 s'incorporen com a nous animals per apadrinar una iguana (Igor), un degú (Xili) i dos xòrics (Tapio i Cíclop). També es realitza a l'octubre una jornada adreçada al públic que té animals apadrinats perquè pugui visitar el Centre, veure de prop l'animal que tenen apadrinat i conèixer més informació del perquè va arribar al Centre. En total, 45 persones van apadrinar algun animal.

Figura 57. Fitxa d'uns dels nous animals apadrinats.

4.9. Difusió

Durant 2020, el GOB Menorca ha enviat 16 notes de premsa, que es podem veure a la nostra web, i que han estat recollides per les xarxes i mitjans de comunicació.

El facebook propi del Centre de Recuperació ([centrederecuperaciode.menorca](https://www.facebook.com/centrederecuperaciode.menorca)) ha arribat als 1926 seguidors.

Durant el curs escolar i amb periodicitat quinzenal hem publicat un article sobre una espècie d'animal al suplement d'educació XOC, del Diari Menorca, fent referència a la seva problemàtica de conservació.

Figura 58. Alguns dels articles publicats a XOC.

5. Memòria econòmica

Actualment el Centre funciona bàsicament gràcies al conveni de col·laboració amb el Consorci per a la Recuperació de la Fauna de les Illes Balears (COFIB), segons el qual, resumidament, el COFIB es compromet a aportar directament el personal i mitjans materials per al correcte funcionament del servei de recuperació de fauna a Menorca, amb un límit pressupostari. Mentre que el GOB es compromet a aportar les instal·lacions i es fa càrrec de les tasques d'educació ambiental i voluntariat vinculades al centre. Aquest any, el COFIB ha assumit directament les despeses de personal tècnic, serveis veterinaris, funcionament i manteniment d'instal·lacions, amb un cost aproximat de 60.000 €. El GOB ha assumit tasques de suport a la recuperació de la fauna, com per exemple recollida d'animals, manteniment de bases de dades i altres feines administratives, i sobretot tasques de difusió, educació ambiental i coordinació de voluntariat, amb una despesa total de 18.590 €, que hem obtingut d'ajuts de l'administració local i aportacions de persones privades.

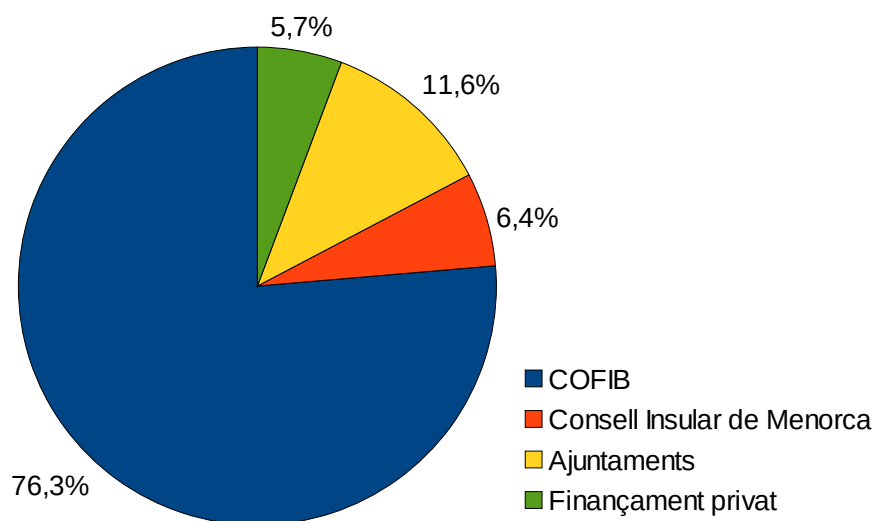

Figura 59. Origen del finançament del Centre de Recuperació de Fauna Silvestre de Menorca durant 2020.

INGRESSOS

Consell Insular de Menorca 5.000,00 €

Ajuntaments 9.000,00 €

Ajuntament de Ciutadella 3.000,00 €

Ajuntament de Ferreries 1.500,00 €

Ajuntament de Maó 1.500,00 €

Ajuntament des Mercadal 2.000,00 €

Ajuntament de Sant Lluís 1.000,00 €

Finançament privat 4.490,00 €

Donatius particulars 2.894,00 €

Donatius entrades 1.596,00 €

Total Ingressos 18.490,00 €

Taula 5. Aportacions d'origen privat i de les administracions públiques de Menorca al Centre de Recuperació durant 2020.

6. Agraïments

El GOB agraeix la feina de les persones voluntàries que dediquen part del seu temps al Centre de Recuperació de Fauna Silvestre, ajudant al seu funcionament, anant a recollir animals, criant polls orfes, etc. Sense elles el Centre no podria funcionar. Tanmateix, estem molt agraïts de la implicació i col·laboració de l'OBSAM, Menorca Preservation Fund i Per la Mar Viva i de tots els voluntaris que participaren activament en la vigilància del niu de tortuga marina de Sa Mesquida durant el període d'incubació i d'emergències dels nounats.

S'ha d'agrair també, de manera molt especial, a les persones que han contribuït al finançament del Centre amb la campanya d'apadrinaments o amb donatius.

El GOB agraeix també a les persones sensibles davant la troballa d'un animal ferit, prenent-se la molèstia d'avisar-nos.

És també especialment important l'ajuda de Polícies Locals, Policia Portuària, Guàrdia Civil i Agents de Medi Ambient, sobretot en la recepció dels animals.

El GOB agraeix especialment a Jaume Pons, veterinari que diagnostica i tracta els animals amb una dedicació molt per sobre de la seva obligació, abans de passar a recuperar-se al Centre. També al COFIB (Consorti de la Conselleria de Medi Ambient i Territori amb la Fundació Natura Parc) per confiar en nosaltres per gestionar l'atenció a la fauna silvestre amb necessitats a Menorca, i l'esforç que ha fet en millorar els recursos.

Lithica - Pedreres de s'Hostal cedeix l'espai, la Pedrera de l'Alzina, on s'ubica el centre i dóna suport a l'activitat del Centre des de 1996. Especialment també volem agrair el seu suport al programa d'estiu.

Agraïm també als establiments **Sa Muradeta**, **Allorens** i **Jover Pons** de Ciutadella i **Ca'n Calucha** de Maó.

FRUTAS Y EXCLUSIVAS

El **Consell Insular de Menorca** i els ajuntaments de **Ciutadella**, **Maó**, **Es Mercadal**, **Ferrerries** i **Sant Lluís** ajuden econòmicament al centre.

CONSELL INSULAR
DE MENORCA

MENORCA
RESERVA DE BIOSFERA

Ajuntament de
Ciutadella de Menorca

AJUNTAMENT DE MAÓ

AJUNTAMENT
DES MERCADAL

AJUNTAMENT
DE FERRERIES

Ajuntament
de Sant Lluís

ANNEX - Equip de treball

Els resultats obtinguts han estat possibles gràcies a la dedicació especial de tot un equip de persones organitzat.

Evarist Coll Pino, tècnic responsable del Centre, i **Míriam García Vendrell**, biòloga i tècnica ajudant. Recollida, tractament, alimentació i alliberament d'animals, educació ambiental, treballs de manteniment de les instal·lacions i dinamització dels voluntaris. Atenció del telèfon d'avisos.

Jaume Pons Bagur: Direcció i assistència veterinària. Medicina, cirurgia i radiologia.

Pere Pons Sabater: Voluntari amb tasques d'assessorament, educació ambiental, treballs de manteniment de les instal·lacions, recollida i atenció dels animals i dinamitzador d'altres voluntaris.

Adrià Pons: Responsable de l'àrea d'educació ambiental i coordinació de voluntariat.

Antonina Chillà: voluntària europea amb tasques de coordinació de voluntaris, recollida, manteniment i atenció als animals.

Andrea Vigliotti i Fanny Chaillan: voluntaris europeus amb tasques de suport al voluntariat, recollida, manteniment i atenció als animals.

Xavier Martín Formentí: atenció al públic als mesos d'estiu.

Cristòfol Mascaró: coordinador insular del GOB, biòleg associat al centre.

Recollida d'animals a l'oficina de Maó: **Adrià Pons, Àgueda Escaño, Aurora Suárez, Chus Pacheco, Cristina Gomila, Cristòfol Mascaró, Domènec Arcalís, Jara Febrer, Miquel Camps, Núria Llabrés i Víctor Carretero.**

Voluntaris que han ajudat a l'atenció dels animals, manteniment d'instal·lacions i suport a tallers: **Alexandro Lamin Dabo, Anna Moya, Àngela Pons Martí, Antonina Chillà, Bruno Blanco, Clara Àlvarez Carbonell, Cristina Sintes, Giulia Massaro, Irene Salort, Joanet, Jose Luís, Laia Febrer, Magdalena Sintes, Marc Grau, Margarita, Mercè, Míriam Pons Florit, Neus Febrer, Neus Pons Gomila, Olga Pozos, Pere Pons Sabaté, Raquel, Vicky Bargiela, Xema Moya Mena.**

Voluntaris en el trasllat dels animals: **Adrià Pons, Àgueda Escaño, Alba Lledó, Christian Serrano Requena, Clara Àlvarez Carbonell, Cristina Gomila, Cristòfol Mascaró, Laia Febrer, Miquel Camps, Antonina Chillà, Núria Llabrés, Pere Pons, Samarta, Vicky Bargiela, Víctor Carretero, Xema Moya Mena.**

Voluntaris de cria de polls: **Àgueda Escaño, Carla Sintes Sánchez-Escribano, Christian Serrano Requena, Chus Pacheco, Gemma Pons Moll, Laia Febrer, Lali Juaneda, Marta Marquès Mascaró, Miquel Camps, Míriam Aguilar, Antonina Chillà, Olga Pozos, Rocío Manzanares, Sergi Caules Seguí, Margarita, Veronique Niessen, Vicky Bargiela, Xavi Méndez, Xema Moya Mena.**

Figura 57. Voluntaris alimentant un juvenil de mussol (Otus scops).

Aquest servei d'assistència a la fauna silvestre es realitza gràcies a un conveni de col·laboració amb el COFIB

FUNDACIÓ
**NATURA
PARC**

G CONSELLERIA
O MEDI AMBIENT
I I TERRITORI
B

CLÍNICA
VETERINÀRIA

JAUME PONS & LÍDIA MASSIP

C/ Plus Vià, 31 – Ciutadella (Menorca)

Telèfon: 971383430

cofib

CONSORCI DE RECUPERACIÓ
DE LA FAUNA, ILLES BALEARS

Contacte

Centre de Recuperació de Fauna Silvestre de Menorca

GOB

Camí des Castell, 53. 07702 Maó

Tel. 971 350 762

Tel. emergències 619 834 597

www.gobmenorca.com | crecup@gobmenorca.com

<https://www.facebook.com/centrederecuperaciode.menorca>